

§ 19 Yttrande över remiss av förslag till Folkhälsoprogram 2015-18

Dnr: 15/10

Sammanfattning av ärendet

Hållbarhetsutskottet har remitterat rapporten Folkhälsoprogram 2015-2018 till bl.a. kultur- och fritidsnämnden. Kultur- och fritidskontoret har tagit ställning till programmet och utarbetat följande förslag till yttrande.

Folkhälsoprogrammet berör kultur- och fritidskontorets enheter, bl.a. genom att uppslag för utveckling av olika verksamheter ges i programmet. För de förslag som rör förstärkning av arbetet med utegym och avgiftsfria spontanidrottsplatser, samt ökat stöd till föreningar, ges även förslag till kostnadsprioriteringar.

Ett positivt och nödvändigt arbete har påbörjats. Folkhälsoprogrammet är en god ansats att synliggöra kulturens och fritidens betydelse för hälsan. Dock ligger fokus på idrott, vilket gör att kulturens roll för folkhälsan kommer i skymundan.

Avseende idrotten kan konstateras att det kunskapsunderlag som efterfrågas i folkhälsoprogrammet i de flesta delar framstår som relevant. Dock bedömer kultur- och fritidskontoret att uppgifterna i de allra flesta fall kan och bör inhämtas på andra sätt än som föreslås i programmet – kontoret har bedömt att en eller flera enkäter bör kunna komma ifråga.

Avseende kulturen är det välkommet att denna sfärs inverkan på folkhälsan berörs. Dock måste ytterligare utredningsåtgärder komma till stånd, om kommunen på ett ändamålsenligt sätt ska kunna foga in kulturen som ett moment i ett sammanhållet folkhälsoarbete.

Avseende föreningslivet kan konstateras att kultur- och fritidskontoret redan i dagsläget erbjuder medborgarna ett flertal mötesplatser, bl.a. genom stöd till föreningslivet. Om tanken är att folkhälsoprogrammet ska kunna vara vägledande i utformningen av sådana mötesplatser, bör det tydliggöras hur de kan antas främja folkhälsan.

Beslutsunderlag

Kultur- och fritidskontorets tjänsteskrivelse daterad 2015-02-24.

Folkhälsoprogram 2015-18.

Yrkande

Ordförande Anna Bohman (S) yrkar bifall till kontorets förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på kontorets förslag till beslut.

Justerandes signum 	Anslagsdatum 2015-03-13	Utdragsbestyrkande
---	----------------------------	--

Kultur- och fritidsnämndens beslut

Kultur- och fritidskontorets tjänsteskrivelse daterad 2015-02-24 antas såsom nämndens yttrande över förslag till Folkhälsoprogram 2015-2018.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Akten

Justerandes signum 	Anslagsdatum 2015-03-13	Utdragsbestyrkande
---	----------------------------	--

TJÄNSTESKRIVELSE

2015-02-24

Kultur- och fritidskontoret

Kultur- och fritidsnämnden

Yttrande över remiss av förslag till Folkhälsoprogram 2015-18

Dnr: 15/10

Sammanfattning av ärendet

Hållbarhetsutskottet har remitterat rapporten Folkhälsoprogram 2015-2018 till bl.a. kultur- och fritidsnämnden. Kultur- och fritidskontoret har tagit ställning till programmet och utarbetat följande förslag till yttrande.

Folkhälsoprogrammet berör kultur- och fritidskontorets enheter, bl.a. genom att uppslag för utveckling av olika verksamheter ges i programmet. För de förslag som rör förstärkning av arbetet med utegym och avgiftsfria spontanidrottsplatser samt ökat stöd till föreningar, ges även förslag till kostnadsprioriteringar.

Ett positivt och nödvändigt arbete har påbörjats. Folkhälsoprogrammet gör en god ansats att synliggöra kulturens och fritidens betydelse för hälsan, dock ligger fokus på idrott, vilket gör att kulturens roll för folkhälsan kommer i skymundan.

Avseende idrotten kan konstateras att det kunskapsunderlag som efterfrågas i folkhälsoprogrammet i de flesta delar framstår som relevant. Dock bedömer kultur- och fritidskontoret att uppgifterna i de allra flesta fall kan och bör inhämtas på andra sätt än som föreslås i programmet – kontoret har bedömt att en eller flera enkäter bör kunna komma ifråga.

Avseende kulturen är det välkommet att denna sfärs inverkan på folkhälsan berörs. Dock måste ytterligare utredningsåtgärder komma till stånd, om kommunen på ett ändamålsenligt sätt ska kunna foga in kulturen som ett moment i ett sammanhållet folkhälsoarbete.

Avseende föreningslivet kan konstateras att kultur- och fritidskontoret redan i dagsläget erbjuder medborgarna ett flertal mötesplatser, bl.a. genom stöd till föreningslivet. Om tanken är att folkhälsoprogrammet ska kunna vara vägledande i utformningen av sådana mötesplatser, bör det tydliggöras hur de kan antas främja folkhälsan.

Ärendet

Bakgrund

I rapporten Folkhälsoprogram 2015-2018 anges att befolkningen i Södertälje kommun i genomsnitt har sämre hälsa än många andra kommuner i länet – dessutom finns stora skillnader

i livsvillkor mellan olika stadsdelar och bostadsområden. Mot bakgrund av detta krävs insatser för att utjämna hälsoskillnaderna i kommunen. Förslag på insatser presenteras i programmet.

Idrott

Idrott är bra för hälsan, menar programmet. Det föreslås förstärkning av arbetet med utegym och spontanidrottsplatser, vilket också föreskrivs i Mål och budget 2015-2017. I programmet förordas att kultur- och fritidskontoret ska ta fram statistik över dels antalet spontanidrottsplatser, dels användandet av dem. Medan kontoret naturligtvis känner antalet spontanidrottsplatser man förfogar över, är användandet av dem svårare att avgöra. Mätning av användandet är problematisk, då det saknas metoder för praktiskt genomförande.

Spontanidrottsplatser och utegym definieras just av spontanitet, varför ingen anmälan krävs. Således har kultur- och fritidskontoret inga data gällande detta. Troligen skulle det mest relevanta mätverktyget vara någon form av medborgarenkät.

I folkhälsoprogrammet efterfrågas mätning av alla föreningars medlemsantal, såväl generellt som specifikt avseende idrottsföreningar, fördelat på kön och ålder. Gruppen 5-14 år tycks ha fallit ur programmet. Den statistik som kultur- och fritidskontoret i dagsläget har tillgång till gäller föreningar som söker och uppfyller kraven för bidrag. För föreningar som inte räknas som idrottsförening går det att manuellt ta fram medlemsantal i åldersspannen 0-25, 26-64 och 65 år och äldre, samt könsfördelning för varje förening. För bidragsberättigade idrottsföreningar går det att ta fram antal aktiviteter, antal barn och unga i åldern 7-25 år, könsfördelningen samt geografisk spridning av medlemmarna.

Det går dock inte att utläsa hur många aktiviteter en given medlem deltagit i, endast att hen deltagit åtminstone en gång under det gångna året. Medlemskap i en förening gör inte automatiskt att personen i fråga blir aktiv. Frågan är därför om det finns effektivare sätt att mäta hälsosamma levnadsvanor. Antal deltagandetillfällen per medlem, fördelat på ålder och kön skulle kunna vara relevanta att mäta, för att få en uppfattning om hälsofrämjande vanor. I dagsläget är det dock inte möjligt att ta fram dessa data. Tilläggas bör att kultur- och fritidsnämndens begrepp "idrottsförening" är ett smalt sådant, det innefattar bara de som kvalificerar till föreningsbidrag som idrottsförening. Föreningar som tillhandahåller scoutverksamhet, Friskis & Svettis och andra föreningar som inte klassas som idrottsföreningar men ändå bedriver motionsaktiviteter, samt kommersiella gym, räknas inte in i statistiken.

Fysisk aktivitet, oavsett hur den bedrivs, är hälsofrämjande. Önskvärt vore därför att studera detta på alternativa sätt för att få reda på hur fysiskt aktiva befolkningen är. En möjlighet är att genomföra medborgarenkäter. Utifrån svaren skulle kommunen kunna utforma insatser för att aktivera de som inte motionerar.

Kultur

Folkhälsoprogrammet tangerar kulturens betydelse för folkhälsan. Tyvärr är genomgången relativt översiktligt hållen och saknar en djupare genomgång av de sätt på vilka kultur kan främja hälsa. Givet detta, utgör det underlag som programmet presenterar i detta avseende inte särskilt ingående vägledning vid utformningen av kulturaktiviteter såsom hälsofrämjande.

Vikten av att ha ett starkt socialt kapital poängteras, men i detta fall lyfts enbart sociala relationer upp, då det klargörs vad som åsyftas med socialt kapital. Många studier om kultur och

hälsa tar fasta på att socialt kapital också innefattar kulturvanor och livsstilar. Socialt kapital, i betydelsen sociala relationer, så väl som kulturvanor och livsstilar, påverkar hälsan. Därför skulle ett resonemang kring detta vara önskvärt.

Kultur kan både utövas och upplevas. Det är inte på förhand givet att alla former av kultur kan antas vara lika hälsofrämjande när de upplevs som när de utövas, eller vice versa. För att folkhälsoytan ska kunna beaktas i förhållande till kommunens kulturstödjande verksamhet i vid bemärkelse, krävs ett mer detaljerat och djuplodande kunskapsunderlag.

Folkhälsoprogrammet utgör onekligen ett välkommet första steg i arbetet med att ta fram ett sådant kunskapsunderlag, men kan inte anses tillräckligt i sig självt; ytterligare utredning krävs.

Förening och deltagande

Ett utvecklingsområde som framkommer i folkhälsoprogrammet är att öka barns och ungas inflytande och delaktighet. Konkret föreslås ett återupprättande av ungdomsrådet. Detta har redan gjorts av Ung Fritid och är således ingen aktuell åtgärd.

Programmet föreslår att nämnden tar fram en plan för att utveckla samarbetet med IUG. Kultur- och fritidskontoret samarbetar dock redan, sedan fyra år, med Idrott Utan Gränser (IUG), enligt en fastlagd plan och i nära samverkan med skolan. Vad som enligt programmet avses med att utveckla samarbetet, i förhållande till det omfattande samarbete som redan bedrivs, framstår inte som klart.

I folkhälsoprogrammet lyfts att ökat stöd till föreningarna ger större delaktighet och inflytande i samhället för medborgarna. Kultur- och fritidsnämnden har i Mål och budget 2015-2017 tilldelats stimulansmedel, som ska gå till idrotts- och kulturföreningar. Vilken typ av förening som programmet hänvisar till kan förtydligas – m.a.o. huruvida alla föreningar bör få generellt högre anslag, eller om det går att särskilja föreningar som bidrar till bättre hälsa.

Kultur- och fritidsnämnden har som uppdrag att skapa mötesplatser. I Mål och budget 2015-2017 poängteras att föreningslivet fungerar som mötesplats för barn från hela samhället. Andra mötesplatser skapas genom spontanidrottsplatser, bibliotek, kulturevenemang, etc.

Folkhälsoprogrammet rekommenderar nämnden att, tillsammans med andra nämnder, ta fram en handlingsplan för att öka antalet mötesplatser mellan medborgare. Vilka typer av mötesplatser som efterfrågas bör dock förtydligas.

Nämnden föreslås ta fram strategier för att minska effekterna av barnfattigdom. Barnfattigdom har effekter på kort och långt sikt, varför ett klarläggande av vilka effekter som avses vore önskvärt. Låga eller inga kostnader för aktiviteter kan minska effekterna på kort sikt – ett resonemang som fått genomslag i nämndens beslut om lägre avgifter i kulturskolan, i anläggandet av spontanidrottsplatser och utegym, i anordnandet av kulturskolans Laj-Laj-festival samt i arbetet med *En frisk generation*. En frisk generation, med kostnadsfri mat och motion för hela familjen, är exempel på projekt som kan utvecklas, spridas till fler skolor och ge effekter på kort såväl som längre sikt. Dock innebär detta en ökad kostnad.

Sammanfattande synpunkter

Ett positivt och nödvändigt arbete har påbörjats. Folkhälsoprogrammet gör en god ansats att synliggöra kulturens och fritidens betydelse för hälsan, dock ligger fokus på idrott, vilket gör att kulturens roll för folkhälsan kommer i skymundan.

Avseende idrotten kan konstateras att det kunskapsunderlag som efterfrågas i folkhälsoprogrammet i de flesta delar framstår som relevant. Dock bedömer kultur- och fritidskontoret att uppgifterna i de allra flesta fall kan och bör inhämtas på andra sätt än som föreslås i programmet – kontoret har bedömt att en eller flera enkäter bör kunna komma ifråga.

Avseende kulturen är det välkommet att denna sfärs inverkan på folkhälsan berörs. Dock måste ytterligare utredningsåtgärder komma till stånd, om kommunen på ett ändamålsenligt sätt ska kunna foga in kulturen som ett moment i ett sammanhållet folkhälsoarbete.

Avseende föreningslivet kan konstateras att kultur- och fritidskontoret redan i dagsläget erbjuder medborgarna ett flertal mötesplatser, bl.a. genom stöd till föreningslivet. Om tanken är att folkhälsoprogrammet ska kunna vara vägledande i utformningen av sådana mötesplatser, bör det tydliggöras hur de kan antas främja folkhälsan.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

I dagsläget är det inte förenat med några kostnader då det endast handlar om yttrande över folkhälsoprogrammet.

Kultur- och fritidskontorets förslag till kultur- och fritidsnämnden:

Kultur- och fritidskontorets tjänsteskrivelse daterad 2015-02-24 antas såsom nämndens yttrande över förslag till Folkhälsoprogram 2015-2018.

Staffan Jonsson

Kultur- och fritidschef

Handläggare:

Elin Hyving

Telefon (direkt):

E-post:

Beslutet skickas till

§ 44 Yttrande över förslag till folkhälsoprogram 2015-2018 för Södertälje kommun

Dnr: SBN 2015-00594-9

Sammanfattning av ärendet

Hållbarhetsutskottet har remitterat ett förslag till *Folkhälsoprogram 2015-2018* till nämnderna i kommunen. Förslagen i Folkhälsoprogrammet berör stadsbyggnadsnämnden inom målområdena *Delaktighet och inflytande* samt *God miljö*.

I yttrandet kommenterar kontoret de förslag på aktiviteter per målområde som berör stadsbyggnadsnämnden. Kontoret har förutsatt att nämndens/kontorets ekonomiska resurser är fortsatt begränsade. Förslagen i programmet stämmer väl överens med Södertäljes översiktsplan 2013-2030 samt de uppdrag som nämnden/samhällsbyggnadskontoret fått i mål och budget respektive nämndens verksamhetsplan.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2015-03-12

Förslag till folkhälsoprogram 2015-2017

Stadsbyggnadsnämndens beslut

Stadsbyggnadsnämnden godkänner remissyttrandet.

Beslutet skickas till
Hållbarhetsutskottet
Akten

Justerandes signum 	Anslagsdatum 2015-03-31	Utdragsbestyrkande
---	----------------------------	--

2015-03-12

Tjänsteskrivelse

Kontor

Samhällsbyggnadskontoret

Handläggare

08-52302500

Karin.skilje@sodertalje.se

Stadsbyggnadsnämnden

Remissyttrande över förslag till Folkhälsoprogram

Dnr SBN: 2015-00594-9

Ärendet

Hållbarhetsutskottet har remitterat ett förslag till *Folkhälsoprogram 2015-2018* till berörda nämnder. Förslagen i Folkhälsoprogrammet berör stadsbyggnadsnämnden inom målområdena *Delaktighet och inflytande* samt *God miljö*.

Programmet ger förslag på aktiviteter per målområde som presenteras nedan och därefter kommer kontorets kommentarer. Kontorets kommentarer förutsätter att nämndens/kontorets ekonomiska resurser är fortsatt begränsade.

Förslagen i programmet stämmer väl överens med Södertäljes översiktsplan 2013-2030 samt de uppdrag som nämnden/samhällsbyggnadskontoret fått i M&B respektive nämndens verksamhetsplan.

Målområde: Delaktighet och inflytande

Delmål: Barn och ungas möjligheter till inflytande och delaktighet ska förbättras.

Förslag på aktiviteter i Folkhälsoprogrammet:

- Öka barns och ungas delaktighet i planering, beslutsfattande och samhällets demokratiska processer. Utred möjligheten att upprätta barn och ungdomsråd, barnombudsman.
(Delat ansvar med Kultur- och fritidsnämnden, Kommundelsnämnderna, Utbildningsnämnden, Tekniska nämnd)

- Förstärk arbetet med att se till att barn och ungdomar kommer till tals i de frågor som berör dem t.ex.
 - ordna mötesplatser mellan barn och beslutsfattare.
 - möt barn och ungdomar på deras egna arenor, elevråd, föreningar etc.
 (Delat ansvar med Kultur- och fritidsnämnden, Kommundelsnämnderna, Utbildningsnämnden, Tekniska nämnden, Miljönämnden, Kommunstyrelsen)
- Utred möjligheten att arbeta med områdesgrupper för lokalt inflytande gällande hälsa, trygghet och fysisk planering.
 - (Delat ansvar med Kommunstyrelsen)

Kontorets förslag till remissvar:

Sedan 2013 utvecklar samhällsbyggnadskontoret en ny mötesplats i stadshusets entréplan – *Mötesplats Samhällsbyggnad*. Från hösten 2015 kommer kontoret att informera om och utveckla formerna för dialog kring samhällsbyggnadsfrågor här, i Södertälje Stadshus, inre utställningshallen. Vid speciella tillfällen kan inbjudan riktas speciellt till barn och ungdomar.

Södertälje City i samverkan som leds från samhällsbyggnadskontoret genomför tre evenemang/mötestillfällen i centrum varje år. Syftet är att berätta och ha dialog kring utvecklingsarbetet som pågår i Södertälje centrum och som ska fortsätta under flera år framåt.

Ur samhällsbyggnadskontorets perspektiv var det mycket positivt när det fanns ett ungdomsråd i kommunen som kontoret hade en dialog med i planfrågor där ungdomar bedömdes ha ett stort intresse. Ett alternativ till ungdomsråd kan vara en fokusgrupp med ungdomar som kontoret har dialoger med. Insatsen kräver dock ökade resurser.

Kontoret har också ambitionen att ta fram arbetsätt och metoder för att göra samrådsmöten/informationsmöten i samband med planprocessen (enligt PBL) mer lättillgängliga för allmänheten. Barn och ungdomar är inte sakägare i formell mening i PBL. Det försvarar möjligheterna att rikta förslag och information om samhällsbyggnadsprojekt till barn och ungdomar.

Kontoret arbetar också med att göra våra formella planhandlingar (som ska tas fram enligt PBL) mer tillgängliga för allmänheten

Förslag på aktivitet i Folkhälsoprogrammet:

Ta fram en plan för att öka antalet mötesplatser mellan medborgarna i kommunen.

(Delat ansvar med, Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Kommundelsnämnderna.)

Kontorets förslag till remissvar:

I första hand arbetar kontoret för att förvalta, underhålla och utveckla de mötesplatser och mötestillfällen som finns i kommunen, t ex idrottshallar, parker, gågator, torg och på sikt ska även Slussholmen bli en plats att mötas och ha roligt på.

Målområde: God Miljö

Delmål: Den miljörelaterade hälsan ska förbättras

Kommunen ska i högre grad beakta sociala konsekvenser vid fysiska investeringar.

Förslag på aktivitet i Folkhälsoprogrammet:

Ta fram en plan för hur tillgängligheten till natur, promenadstråk och rekreationsområden kan förbättras. Information ska finnas på andra språk än svenska.

(Delat ansvar med Miljönämnden, Kommundelsnämnderna)

Kontorets förslag till remissvar:

I kommunen finns en Grönplan som visar tätortens grönområden och grönstråk. En cykelkarta finns som revideras regelbundet och i takt med utbyggnaden av gång- och cykelvägar. Till kommunens naturreservat finns en guidebok.

För att utveckla denna typ av information för att nå fler och större grupper bedömer kontoret att kommunstyrelsekontorets kommunikationsenhet behöver göra en insats.

Kontoret har under 2015-2017 i uppdrag från kommunfullmäktige att förbättra promenadstråk och grönområden inom Södertälje stadskärna. I projektet *Södertälje City i samverkan* finns en plan för detta arbete.

Förslag på aktivitet i Folkhälsoprogrammet:

Ta fram *en modell för sociala konsekvensbedömningar vid beslut om fysiska investeringar.*

(Delat ansvar med Tekniska nämnden, Miljönämnden Kommunstyrelsen, Kommundelsnämnderna)

Kontorets förslag remissvar:

Södertäljes översiktsplan *Framtid Södertälje* lyfter fram vikten av en hållbar och social utveckling. I M&B uttrycks att samhällsbyggnadsprocessen ska präglas av nytänkande och öppenhet med ett tydlig barnperspektiv.

En modell för sociala konsekvensbedömningar vid beslut om fysiska investeringar för att stödja arbetet i rätt riktning har tagits fram i några kommuner. Det har varit t ex landskapsarkitekter och socialantropologer som på konsultbasis anlitas för detta. Den kompetensen finns inte på samhällsbyggnadskontoret varför medel för konsultinsatser krävs. Ett annat alternativ är att kontoret tar kontakt med en kommun som arbetat med stöd av en modell för social konsekvensbedömning vid fysiska investeringar för att ta del av deras erfarenheter.

Förslag på aktivitet i Folkhälsoprogrammet:

Säkerställ och följ upp att konsekvenserna för barn och unga beaktas i den fysiska planeringen, uppmuntra integration, trygghet och fysisk aktivitet.

Ta fram metod för uppföljning vid beslut enligt PLB.

Kontorets förslag remissvar:

Idag bedömer kontoret frågor om trygghet i varje detaljplan. Fysisk aktivitet kommer med indirekt i detaljplaner som gäller till exempel idrottshallar och mer specifikt genom projekt som Slussholmen som ska bli en aktivitetspark. Kontoret bygger ut gång- och cykelvägar enligt kommunens Cykelplan. De närmaste tre åren satsar kommunen stort på GC-vägar och det finns totalt 25 mkr i M&B för att bygga ut gång- och cykelvägar.

Förslag på aktivitet i Folkhälsoprogrammet:

Förstärk utsatta områdets identitet utifrån de positiva särdragen. Ta fram en långsiktig arkitekturstrategi.

Kontorets förslag remissvar:

I M&B anges att områdena Ronna, Fornhöjden och Hovsjö, ska utvecklas i samarbete med de fastighetsägare som verkar i området enligt kommunens stadsutvecklingsstrategi. Detta arbete pågår. I M&B finns också ett uppdrag att ta fram en arkitekturstrategi för staden. Arbetet ska påbörjas under perioden 2015-2017 eller så snart resurser finns.

Förslag på aktivitet i Folkhälsoprogrammet:

Skapa fler ålders- och funktionsintegrerade mötesplatser för kommuninvånarna.

Kontorets förslag remissvar:

I första hand arbetar kontoret för att förvalta, underhålla och utveckla de mötesplatser och mötestillfällen som finns i kommunen, t ex idrottshallar, parker, gågator och torg.

I arbetet med en detaljplanen har kontoret svårt att hantera frågan eftersom en detaljplan är ett trubbigt instrument. Funktions- och tillgänglighetsfrågor hanteras delvis genom de tillgänglighetskrav som finns i BBR gällande hissar, lutningar på gångvägar mm. Samhällsbyggnadskontoret har emellertid varit i kontakt med en exploatör som är beredd att bygga ett äldreboende med en förskola i bottenplanet. Ett byggande som innebär lägre kostnader och en möjlighet till mer ålders- och funktionsintegrerade verksamhetslokaler och utemiljö.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2015-03-12

Förslag till folkhälsoprogram 2015-2017

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

1. Nämnden beslutar godkänna remissyttrandet.

Kenneth Hagström
Samhällsbyggnadsdirektör

Karin Skilje
Verksamhetscontroller

Beslutet expedieras till:

Hållbarhetsutskottet

Akten

§ 39 Yttrande över förslag till "Folkhälsoprogram 2015-2018" för Södertälje kommun

Dnr: TN-2015-00005-09

Sammanfattning av ärendet

Hållbarhetsutskottet har remitterat ett förslag till Folkhälsoprogram 2015-2018 till nämnderna i kommunen. Förslagen i Folkhälsoprogrammet berör stadsbyggnadsnämnden inom målområdena Delaktighet och inflytande samt God miljö.

I yttrandet kommenterar kontoret de förslag på aktiviteter per målområde som berör stadsbyggnadsnämnden. Kontoret har förutsatt att nämndens/kontorets ekonomiska resurser är fortsatt begränsade. Förslagen i programmet stämmer väl överens med Södertäljes översiktsplan 2013-2030 samt de uppdrag som nämnden/samhällsbyggnadskontoret fått i mål och budget respektive nämndens verksamhetsplan.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2015-03-12

Förslag till folkhälsoprogram 2015-2017

Yrkande

Sandro Banovac (FP), Tage Gripenstam (C), Håkan Larsson (M) och ordförande Ewa Lofvar Konradsson (MP) yrkar bifall till kontorets förslag till yttrande.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på bifallsyrkandet och finner att nämnden beslutat i enlighet med det.

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden godkänner remissyttrandet.

Särskilt yttrande

Sandro Banovac (FP) anmäler och inger ett särskilt yttrande, se bilaga 1.

Beslutet expedieras till
Hållbarhetsutskottet

Akten

Justerandes signum

Anslagsdatum

2015-03-31

Utdragsbestyrkande

S. Höglund

Bilagor 7
Tekniska nämnden
2015-03-26 § 39

TEKNISKA NÄMNDEN

2015-03-25

Ärende 7

REMISS AVSEENDE FÖRSLAG TILL SÖDERTÄLJE KOMMUNS FOLKHÄLSOPROGRAM 2015-18

Ärende/beslut

Kommunstyrelsens kontor har lämnat ett förslag till Folkhälsoprogram för perioden 2015-18 och hållbarhetsutskottet har remitterat det till samtliga nämnder. Programmet prioriterar föräldrastöd, mottagning av nyanlända barn samt en tjänst för folkhälsa. Utbildningsnämnden är positiv till de två första förslagen, medan rollen som folkhälsosamordnare måste konkretiseras

Folkpartiets bedömning

God hälsa är en gåva värd att vårda genom hela livet, från Barnavårdscentralen till äldreboendet. Dessvärre har det moderna samhället en skuggsida, där många frestelser för destruktiva livsstilar lurar runt hörnet. Det sätter spår i form av övervikt, alltför barn och ungdomar med psykiska funktionshinder och socialt oroliga miljöer. En trygg skola, präglad av värme och kamratskap, inte mobbning, med kunniga och engagerade lärare och inte minst en väl fungerande skolhälsovård lägger grunden för pedagogisk måluppfyllelse och välbefinnande även längre fram i den vuxna världen.

Stillasittande, rökning, missbruk av droger och spel är framträdande orsaker bakom sjukskrivningar, korta som långa. Såväl individen själv, familjen som arbetskamrater påverkas när det börjar gå utför i tillvaron. Vad gäller tobaksbruk är vi på rätt väg med rökfria zoner alltifrån restaurangen till arbetsplatsen. Miljoner svenskar har fimpat för gott, men här finns mer att göra, som vi framhåller längre fram i skrivelsen.

Socialfonden kom till världen som ett lika kärt barn som prinsessorna Estelle och Leonore. Själva idén med en påse pengar att använda för socialt förebyggande insatser möttes först av stående ovationer. Men när regelverket skärskådades på kommunfullmäktiges slippriga arena – så blev det lite som Bambi på hal is. Benen som ska hålla upp en vacker tanke spretade plötsligt åt alla håll och kanter. Ärendet var inte genomtänkt. Här fattades det civila samhället, föreningslivet – ja, de ideella eldsjäliarna?

Trots gott uppsåt har socialfonden hamnat snett. Hittills har noll (0) ansökningar kommit in. Folkpartiet vill göra om regelverket för kommunens sociala investeringsfond. Vi föreslår att minst en fjärdedel, det vill säga 6 miljoner kronor, ska kunna användas direkt av ideella aktörer. Hanteringen av ansökningarna ska förenklas, där kopplingen till vetenskap tonas ned, liksom återbetalningskravet.

Här nedan presenteras Folkpartiets generella synpunkter och förslag i anslutning till remissutgåvan av Folkhälsoprogram för Södertälje kommun 2015-18.

Gör det av gågatan till rökfri zon

Stadsmiljöfrågor ligger Folkpartiet varmt om hjärtat. Vi värnar gröna lungor i allmänhet och Kusens backe i synnerhet. Och vi lyfter ett varningens finger när gröna kilar hotas i samband med stadens förtätning. Vi har även uppmärksammat problemen med höga partikelhalter och dålig luftkvalitet på utsatta gator och föreslagit en lång rad åtgärder. Tillsammans med våra allianskolleger har vi också drivit på för en kampanj under rubriken "Håll Södertälje rent". I detta arbete är det angeläget att engagera södertäljeborna, inte minst skolelever och föreningsaktiva.

Tobaksrök och drivor av fimpar i centrala staden är ett gissel för många människor. Vi har i motioner lanserat förslag om rökfri arbetstid för kommunanställda, inköp av fimpsug och utpostering av fler askkoppar i det offentliga rummet. Rökförbudet på restauranger mottogs med viss skepsis, men är i dag allmänt accepterat och närmast en succé för branschen.

Nu är tiden mogen att ta nästa steg. Låt oss göra vårt populära strög ännu trivsammare genom att införa en rökfri zon mellan Stora torget och Ekdalsgatan. Tillsammans med fastighetsägare och Centrumföreningen, gärna inom ramen för Södertälje city i samverkan, kan vi åstadkomma ett lyft för vår gemensamma miljö. För att lyckas krävs en bred information till besökare och anställda samt strategiska askkoppar vid samtliga anslutningar till gågatan. Ett rökfritt flanörstråk har potential att bli ännu mer attraktivt för shopping och kulturupplevelser.

Rena barn är friska barn

Kostnaderna för vård av sjuka barn slår nya rekord. I Västra Götaland har man prövat Hyfs, Hygiensjuksköterskor i förskolan. Tid och pengar avsattes för att tvätta barnens händer, torka inventarier och införskaffa extra handskar och pappershanddukar. Eftersom förskolebarn varje år drabbas av uppemot åtta infektioner bedömer vi att vinster finns att hämta både mänskligt och samhällsekonomiskt även i Södertälje. Behovet av hygiensjuksköterskor och hygienombud i förskolan bör utredas, inte minst genom att kartlägga orsakerna till barnens frånvaro, och vid ett positivt utfall successivt införa dessa i syfte att öka frisknärvaron för såväl personal som barn.

Stoppa våldet mot kvinnor

Övergreppen mot kvinnor har många ansikten. I bakgrunden ligger ofta drogmissbruk och bräckliga sociala nätverk, som gisslat enskilda individer och samhället i generationer. Men så i vår tid har patriarkatets handlingar nått bortom allt förstånd. Morden på Fadime Sahindal och Pela Atroshi skakade om Sverige. Motivet stavas heder med far och bröder som gärningsmän.

Folkpartiet föreslår att det upprättas en handlingsplan för kommunens alla verksamheter med riktlinjer för agerande vid misstanke om hedersrelaterad problematik och våld och hot i nära relationer. Vi behöver stärka stödet till alla våldsutsatta kvinnor, även dem som har en funktionsnedsättning eller ett missbruk i sin vardag. Flickor och unga kvinnor med självskadebeteende och/eller aggressivitet ska uppmärksammas tidigt och erbjudas professionell hjälp.

Motverka mobbning, även på nätet

Skolan ska vara en säker arbetsplats där alla elever kan känna sig trygga. Om en allvarlig situation ändå kräver att en elev måste byta skola så är det mobbaren som ska flyttas, inte offret. Till tryggheten hör också rätten till fräscha toaletter och "mjuka" skolgårdar som lockar till lek och spel. Folkpartiet vill också uppmuntra skolorna till att utbilda i humanistiska värderingar

Alltför ofta händer det att invånare utsätts för olika former av hatrelaterade attacker även i Södertälje. Det kan handla om elever som mobbas för att de bär på en symbol för en etnisk minoritet eller att ungdomar trakasseras för sin tro. Ibland kan det gå överstyr med misshandel och grova kränkningar. Oavsett anledning så är denna typ av handling oförsvarbar. Det är av stor betydelse att kontinuerligt arbeta med värdegrundsfrågor, inte minst på skolorna. Kommunen kan med fördel engagera frivilligorganisationer i det här arbetet.

Värna mötesplatser för äldre

Inom äldreomsorgen hänger hoten mot förebyggande insatser ständigt i luften. Vi slår vakt om Lunaträffen, Bergviks värdshus samt Drömkåken för nydiagnostiserade demenssjuka. Nu har Drömkåkens vänner ombildats till stödförening, vars syfte är att utveckla verksamheten – och stå på egna ekonomiska ben.

Hemtjänsten besöker många ensamma äldre, som behöver komma till mötesplatserna. Personalen bör därför ha en broschyr att sätta i händerna på våra seniorer, som visar var de kan söka gemenskap.

Vovvar i äldrevården

Positiva hälsoeffekter av husdjur är omvittnade, inte minst när hundar vistas hos gamla människor. Sällskapsdjur minskar behoven av medicinering, vilket ger humanare vård och lägre kostnader. På demensboenden dämpas oro och ångest. Att klappa en hund gör att må-bra-hormonet oxytocin utsöndras i hjärnan. Jyckar är lycka. På Folkpartiets initiativ har äldreomsorgen anställt vårdhunden Charlie, men med tanke på behoven bör fler hundar utbildas för tjänstgöring i våra demensboenden.

Friskvårdspeng för seniorer

De "årsrika" i Södertälje är en stor resurs som på olika sätt har bidragit och fortfarande bidrar till det gemensamma bästa. Att stimulera aktiviteter för människor med lång livserfarenhet kommer garanterat att betala sig i form av bättre hälsa och välbefinnande. Folkpartiet föreslår en friskvårdspeng på 500 kronor om året, som ska erbjudas alla över 80 år (3 732 personer 2014-06-30) - utan biståndsbedömning.

Ekonomiska begränsningar får inte hindra motion, fysisk träning eller allehanda kulturaktiviteter, som enligt samstämmig forskning är ren och skär förebyggande hälsovård.

Äldrepedagoger för friskare liv

I Malmö har man sedan ett tiotal år tillbaka utbildat och anställt äldrepedagoger. Syftet är att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos stadens seniorer, helt enkelt att stärka den egna förmågan att förvalta sin vardag på bästa sätt. Vilket arbetsfält har då yrkesgruppen? Ja, det handlar framförallt om att planera, organisera och leda meningsfull dagverksamhet. Vidare att samordna anhörigstöd, skapa nätverk och kontakter mellan dem som bor hemma eller på vård- och omsorgsboenden. Kommunen borde också ha en centralt placerad Silviasyster, med kvalificerad utbildning i demensvård, som stöd i verksamheten.

Även Södertälje får allt fler pigga seniorer, så visst finns det ett stort behov av dessa pedagoger även här. Mälardalens högskola skulle kunna bli ett lämpligt lärosäte för denna utbildning, då förstås med filial vid Campus Telge. Så skapas mänskliga vinster i välfärden.

Frisk luft även på Turingegatan

Larmrapporterna kring skadliga partiklar duggar tätt. Folkpartiet har bland annat föreslagit moderna trafikhänvisningssystem och att Oxbacksleden bantas till en esplanad. I avvaktan på större och dyrare vägombyggnader och kringfarter är omedelbara insatser på Turingegatan nödvändiga. Vi föreslår intensifierat arbete med ny beläggning samt dammbindning genom ökad rensopning och sandsopning av Turingegatan. Likaså behöver vi se över trafikflödena mellan trafikkarusellen i Möraberg och Dalparksmotet.

Skylda redan vid norra motorvägsavfarten att man bekvämt kan ta sig till de västra stadsdelarna – utan att belasta centrum – genom att välja Saltskogs respektive Wasa trafikplatser. Inför en ”grön våg” på Turingegatan, Oxbacksleden/Ängsgatan. Vi borde också begränsa tunga ekipage på aktuell sträcka under den mest intensiva rusningstiden på vardagsmorgon och eftermiddag.

Konsekvenserna av ett dubbdäcksförbud på delar av Turingegatan bör belysas ur flera perspektiv, framförallt miljömässiga men även samhällsekonomiska och rent praktiska. Gatan tar idag ansenligt utrymme i anspråk och ger ett ogästvänligt intryck. Den bör därför begränsas något och lämna plats för såväl cykelbanor som växtlighet. Generöst med bladverk är ett effektivt sätt att fånga upp hälsovådliga partiklar. Genom att plantera tåliga träd på sidor av gatan och skapa en välkomnande allé kan vi lyfta det estetiska mötet med citykärnan.

Skapa zoner med lägre strålning

Mobiltelefonin har skapat nya perspektiv på miljöfrågorna. Det handlar både om att skydda naturvärden och att motverka riskerna för överexponering av strålning. Folkpartiet hävdar försiktighetsprincipen. Mobilmasterna ska placeras utifrån strikt miljöhänsyn. Samverkan mellan operatörer håller nere antalet master. Tillstånden ska kunna omprövas vid konflikt mellan miljökonsekvenser och teknisk utveckling. Det är angeläget att ”strålningsfria” zoner för elöverkänsliga skapas, i första hand vid Molstaberg i Vårdinge.

Mer friskvård för kommunal personal

Sjukskrivningar till följd av förslitningsskador, utbrändhet och slapp livsstil är ett växande samhällsproblem. Södertälje kommun har varit på rätt väg, men nu ser vi oroande tendenser till stigande sjuktal. Arbetsmiljön för varje anställd måste ses över tillsammans med individanpassade friskvårdsinsatser.

Kommunen erbjuder en friskvårdstimme i veckan på arbetstid och på Folkpartiets initiativ finns en friskvårdspeng motsvarande 2 000 kronor per anställd och år. Den vill vi slå vakt om och fortsätta kampen för en rökfri kommunkoncern som arbetsplats. Tyvärr har en majoritet i kommunfullmäktige sagt nej till vårt förslag om rökfri arbetstid.

Sandro Banovac (FP)

2015-03-12

Tjänsteskrivelse

Kontor

Samhällsbyggnadskontoret

Handläggare

08-52302500

Karin.skilje@sodertalje.se

Tekniska nämnden

Remissyttrande över förslag till Folkhälsoprogram

Dnr TN-2015-00005-09

Ärendet

Hållbarhetsutskottet har remitterat ett förslag till *Folkhälsoprogram 2015-2018* till berörda nämnder. Förslagen i Folkhälsoprogrammet berör Tekniska nämnden inom målområdena *Delaktighet och inflytande*, *Hälsosamma levnadsvanor* samt *God miljö*. Strukturen nedan följer anvisningarna i förslaget.

Programmet ger förslag på aktiviteter per målområde som presenteras nedan och därefter kommer kontorets kommentarer. Kontorets kommentarer förutsätter att nämndens/kontorets ekonomiska resurser är fortsatt begränsade.

Förslagen i programmet stämmer väl överens med Södertäljes översiktsplan 2013-2030 samt de uppdrag som nämnden/samhällsbyggnadskontoret fått i M&B respektive nämndens verksamhetsplan.

Målområde: Delaktighet och inflytande

Delmål: Barn och ungas möjligheter till inflytande och delaktighet ska förbättras.

Förslag på aktiviteter i Folkhälsoprogrammet:

- Öka barns och ungas delaktighet i planering, beslutsfattande och samhällets demokratiska processer. Utred möjligheten att upprätta barn och ungdomsråd, barnombudsman.

(Delat ansvar med Kultur- och fritidsnämnden, Kommundelsnämnderna, Utbildningsnämnden, Tekniska nämnd)

- Förstärk arbetet med att se till att barn och ungdomar kommer till tals i de frågor som berör dem t.ex.

- ordna mötesplatser mellan barn och beslutsfattare.

- möt barn och ungdomar på deras egna arenor, elevråd, föreningar etc.

(Delat ansvar med Kultur- och fritidsnämnden, Kommundelsnämnderna,

Utbildningsnämnden, Tekniska nämnden, Miljönämnden, Kommunstyrelsen)

Kontorets förslag till remissvar:

Sedan 2013 utvecklar samhällsbyggnadskontoret en ny mötesplats i stadshusets entréplan – *Mötesplats Samhällsbyggnad*. Från hösten 2015 kommer kontoret att informera om och utveckla formerna för dialog kring samhällsbyggnadsfrågor här, i Södertälje Stadshus, inre utställningshallen. Vid speciella tillfällen kan inbjudan riktas speciellt till barn och ungdomar.

Södertälje City i samverkan som leds från samhällsbyggnadskontoret genomför tre evenemang/mötestillfällen i centrum varje år. Syftet är att berätta och ha dialog kring utvecklingsarbetet som pågår i Södertälje centrum och som ska fortsätta under flera år framåt.

Ur samhällsbyggnadskontorets perspektiv var det mycket positivt när det fanns ett ungdomsråd i kommunen som kontoret hade en dialog med i planfrågor där ungdomar bedömdes ha ett stort intresse. Ett alternativ till ungdomsråd kan vara en fokusgrupp med ungdomar som kontoret har dialoger med. Insatsen kräver dock ökade resurser.

Kontoret har också ambitionen att ta fram arbetssätt och metoder för att göra samrådsmöten/informationsmöten i samband med planprocessen (enligt PBL) mer lättillgängliga för allmänheten. Barn och ungdomar är inte sakägare i formell mening i PBL. Det försvarar möjligheterna att rikta förslag och information om samhällsbyggnadsprojekt till barn och ungdomar.

Kontoret arbetar också med att göra våra formella planhandlingar (som ska tas fram enligt PBL) mer tillgängliga för allmänheten

Förslag på aktivitet i Folkhälsoprogrammet:

Ta fram en plan för att öka antalet mötesplatser mellan medborgarna i kommunen.
(Delat ansvar med, Stadsbyggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Kommundelsnämnderna.)

Kontorets förslag till remissvar:

I första hand arbetar kontoret för att förvalta, underhålla och utveckla de mötesplatser och mötestillfällen som finns i kommunen, t ex idrottshallar, parker, gågator, torg och på sikt ska även Slussholmen bli en plats att mötas på.

Målområde: Hälsosamma levnadsvanor

Delmål: Förbättra barn och ungas levnadsvanor, andelen barn och unga som motionerar regelbundet ska öka.

Andelen barn och unga med fetma och övervikt ska minska.

Andelen unga som använder alkohol, narkotika och tobak ska minska.

Små barns utgångsläge för hälsosamma levnadsvanor ska förbättras.

Förslag på aktivitet i Folkhälsoprogrammet:

Anlägg fler cykelvägar enligt kommunens cykelplan, prioritera vägar i anslutning till skolor.

(Delat ansvar med Kommundelsnämnderna)

Förslag på enhet/indikator för uppföljning

Antal km anlagda cykelvägar i % av den totala väglängden i tätorten.

Kontorets förslag till remissvar:

Kontoret bygger ut gång- och cykelvägar enligt kommunens Cykelplan. De närmaste tre åren satsar kommunen stort på GC-vägar och det finns totalt 25 mkr i M&B för att bygga ut gång- och cykelvägar.

I år startar kontoret projektet *Säkrare skolvägar*. Det inbegriper både GC-vägar och avlämningsplatser 300-400 meter från skolan för att biltrafiken ska hållas på avstånd från skolorna.

Kontoret mäter antalet nyanlagda cykelvägar och kan relatera till den totala väglängden i tätorten vid uppföljning.

Målområde: God miljö

Delmål: Den miljörelaterade hälsan ska förbättras.

Kommunen ska i högre grad beakta sociala konsekvenser vid fysiska investeringar.

Förslag på aktivitet i Folkhälsoprogrammet:

Ta fram en modell för sociala konsekvensbedömningar vid beslut om fysiska investeringar.

(Delat ansvar med Stadsbyggnadsnämnden, Miljönämnden, Kommunstyrelsen, Kommundelsnämnderna)

Kontorets förslag till remissvar:

En modell för sociala konsekvensbedömningar vid beslut om fysiska investeringar för att stödja arbetet i rätt riktning har tagits fram i några kommuner. Det har varit t ex landskapsarkitekter och socialantropologer som på konsultbasis anlåtats för detta. Den kompetensen finns inte på samhällsbyggnadskontoret varför medel för konsultinsatser krävs. Ett annat alternativ är att kontoret tar kontakt med en kommun som arbetat med stöd av en modell för social konsekvensbedömning vid fysiska investeringar för att ta del av deras erfarenheter.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2015-03-12

Förslag till folkhälsoprogram 2015-2017

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

1. Nämnden beslutar godkänna remissyttrandet.

Kenneth Hagström
Samhällsbyggnadsdirektör

Karin Skilje
Verksamhetscontroller

Beslutet expedieras till:

Hållbarhetsutskottet

Akten

§ 34 Remiss avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram 2015-2018

Dnr: ÄON 14/087

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har gett Kommunstyrelsens kontor i uppdrag att ta fram ett folkhälsoprogram för Södertälje kommun. Folkhälsoprogrammet föreslås gälla 2015-2018.

Nämnderna ombeds yttra sig över förslagen, lämna synpunkter på ansvarsfördelning och huvudansvarig nämnd, samt yttra sig över finansieringsförslagen för de tre prioriterade insatserna. Yttrandet ska vara Kommunstyrelsens kontor, enheten för utredning och hållbarhet tillhanda senast den 31 mars.

Syftet med folkhälsoprogrammet är att föreslå aktiviteter för att nå folkhälsopolicyns sex målområden, som är Goda livsvillkor, Hälsosamma levnadsvanor, God miljö, Goda arbetsförhållanden, Psykisk hälsa och Samverkan kring folkhälsan. I förslaget prioriteras följande tre insatser som bedöms få hög prioritet för genomförande, Generellt föräldrastödsprogram, Mottagningscenter för nyanlända barn samt Samordnare för folkhälsoarbetet.

Beslutsunderlag

Social- och omsorgskontorets tjänsteskrivelse daterad 2015-03-06.

Social- och omsorgskontorets PM daterad 2015-03-06.

Yrkande

Ordförande yrkar bifall till kontorets förslag men med tillägg från S, V och MP.

Ingrid Ahlman (KD) bifaller ordförandes yrkande med hänvisar också till KD:s remissvar till kommunfullmäktige.

Äldreomsorgsnämndens beslut

Social- och omsorgskontorets PM daterad 2015-03-06, med nämndens tilläggsyttrande, antas såsom nämndens yttrande över förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram för åren 2015-2018.

Särskilt yttrande

Särskilda yttrande inlämnat från KD och FP.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens kontor
Akten

Justerandes signum

Anslagsdatum

2015-04-08

Utdragsbestyrkande

Ärende 6

Äldreomsorgsnämnden

Remissyttrande avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram

Det är positivt att Södertälje kommun tar fram ett folkhälsoprogram.

Barn och ungdomar prioriteras i folkhälsoprogrammet, och dessa är en viktig målgrupp, men ett väl fungerande folkhälsoarbete måste fokusera på och inkludera samtliga åldersgrupper då befolkningen samspelar med och påverkar varandra.

När kommer en lika tydlig prioritering av våra äldre? Vi har trots allt en policy som ska gälla för alla invånare.

Andelen äldre ökar, särskilt i åldersgruppen 80 år och äldre, i Södertälje bor det ca 15 000 äldre vilket är ca 16 % av befolkningen och fram till 2023 väntas gruppen öka till drygt 17 000 personer.

I det hälsofrämjande arbetet för äldre talas det om de fyra hörnstenarna som främjar äldres hälsa;

- Social gemenskap och stöd
- Meningsfullhet
- Fysisk aktivitet
- Goda matvanor.

Dessa områden nämns redan i folkhälsoprogrammet och ingår i de olika målområdena vilket borde göra det enkelt att också inkludera äldre personer i folkhälsoprogrammet

För att kunna ta ett gemensamt grepp om folkhälsoarbetet behövs det en kartläggning av det arbete som bedrivs och att ta reda på vilka aktörer som är delaktiga.

Folkhälsoarbetet behöver samordnas framöver mellan de olika aktörerna.

Därför är det bra med samordnare på heltid.

Det är anmärkningsvärt att samtliga nämnder i kommunen har fått uppdrag förutom äldreomsorgsnämnden. Social- och omsorgskontoret och äldreomsorgsnämnden är viktiga aktörer i detta arbete.

Därför anser vi att även äldre personer ska inkluderas i folkhälsoprogrammet och att det bör ses över vilket ansvar som äldreomsorgsnämnden har.

Kristdemokraterna

Särskilt yttrande

Äldreomsorgsnämnden

150331

Ärende 6. Remiss avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram

Vid dagens sammanträde har äldreomsorgsnämnden antagit social- och omsorgskontorets remissyttrande över Södertälje kommuns folkhälsoprogram.

Kristdemokraterna ställer sig väldigt positiva till programmet då det innehåller många bra förslag som vi motionerat och interPELLERAT om de senaste åren.

Det viktigaste med hela programmet är dock finansieringen. Finns det inte pengar så händer ingenting. I förslaget så ska finansieringen lösas genom att man ska använda sig av kommunens sociala investeringsfond. Kristdemokraterna tycker att det är bättre att satsa förebyggande genom att ge utrymme åt det i budgetarbetet istället för att använda sig av lånade pengar i en fond. Om detta har vi lagt en motion i kommunfullmäktige. Vi har också gett vårt eget remissvar på hela folkhälsoprogrammet.

Södertälje den 31 mars 2015

Ingrid Ahlman

ledamot, äldreomsorgsnämnden

Angelika Örnberg

ersättare, äldreomsorgsnämnden

FOLKPARTIET

Liberalerna

SÄRSKILT YTTRANDE

ärende 6

Remiss avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram 2015-2018

Folkpartiet har sammanfattat allt som rör folkhälsa och välbefinnande i vår så kallade skuggbudget. Där finns kommentarer kring stillasittande, rökning, missbruk av droger och spel. Vi lyfter även fram socialfonden.

Vidare handlar våra förslag om att göra Gånggatan till en fri zon, att lära barn att tvätta händerna på förskolan, stoppa våldet mot kvinnorna, värna om mötesplatser för äldre, vovvar i äldrevården, friskvårdspeng för seniorer och satsning på äldrepedagoger, Folkpartiet drar också en lans för frisk luft på Turingegatan, zoner med lägre strålning för allergiker och mer friskvård för kommunal personal.

Södertälje 2015-3-31

Nils-Gunnar Lindh

Folkpartiet liberalerna

2015-03-06
Tjänsteskrivelse

Kontor
**Social- och
omsorgskontoret**

Handläggare
Anna-Brita Kellerman
08-523 121 41
Anna-brita.kellerman@sodertalje.se

Socialnämnd
Omsorgsnämnden
Äldreomsorgsnämnden
Enhörna kommunalnämnd
Hölö-Mörkö kommunalnämnd
Järna kommunalnämnd
Vårdinge-Mölbo kommunalnämnd

Remiss avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram 2015-2018

Dnr: KS 14/271, SN 14/092, OMS 14/116, ÅON 14/087, En 14/74, HIM 14/77,
Jä 14/105, VM 14/73

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har gett Kommunstyrelsens kontor i uppdrag att ta fram ett folkhälsoprogram för Södertälje kommun. Folkhälsoprogrammet föreslås gälla 2015-2018. Nämnderna ombeds yttra sig över förslagen, lämna synpunkter på ansvarsfördelning och huvudansvarig nämnd, samt yttra sig över finansieringsförslagen för de tre prioriterade insatserna. Yttrandet ska vara Kommunstyrelsens kontor, enheten för utredning och hållbarhet tillhanda senast den 31 mars.

Syftet med folkhälsoprogrammet är att föreslå aktiviteter för att nå folkhälsopolicyns sex målområden, som är Goda livsvillkor, Hälsosamma levnadsvanor, God miljö, Goda arbetsförhållanden, Psykisk hälsa och Samverkan kring folkhälsan. I förslaget prioriteras följande tre insatser som bedöms få hög prioritet för genomförande, Generellt föräldrastödsprogram, Mottagningscenter för nyanlända barn samt Samordnare för folkhälsoarbetet.

Beslutsunderlag

Social- och omsorgskontorets tjänsteskrivelse daterad 2015-03-06.
Social- och omsorgskontorets PM daterad 2015-03-06.

Ärendet

Målgruppen för de kommande årens folkhälsoarbete är barn och unga i kommunen. Avgränsningen mot gruppen barn och unga innebär inte att andra gruppers behov av en god hälsa förbises. Syftet med folkhälsoprogrammet är att föreslå aktiviteter för att nå folkhälsopolicyns målområden, där tre insatser för att uppnå goda livsvillkor prioriteras. Prioriterade insatser i förslaget är att alla Södertäljes föräldrar erbjuds föräldrastödsprogram, ett samordnat mottagande av nyanlända barn och ungdomar vid Familjecentral för nyanlända, samt att anställa en folkhälsosamordnare.

Generellt föräldrastödsprogram

Södertälje kommun ska erbjuda alla föräldrar möjligheten att delta i ett generellt föräldrastödsprogram. Föräldrastödet bör utgå från den plats där barn och föräldrar vistas. Det ska finnas tillgängligt för alla oavsett kön, språk, familjekonstellation eller arbetssituation och bör erbjudas på andra språk än svenska. Kommunstyrelsens kontor får i uppdrag att samordna arbetet med generellt föräldrastöd i samverkan med social- och omsorgskontoret och utbildningskontoret. Till huvudansvarig nämnd föreslås kommunstyrelsen.

Samordnat mottagande av nyanlända barn och ungdomar, Familjecentral för nyanlända

Familjecentraler kan fungera som en viktig plattform för tidigt stöd och förebyggande arbete riktat till familjer. Kärnan i verksamheten baseras på ett samarbete mellan socialtjänsten, mödrhälsovården (MVC) och barnhälsovården (BVC). Som en prioriterad folkhälsoinsats bör kommunen under 2015 belysa behovet av att starta familjecentraler i utsatta stadsdelar. Arbetet bör lämpligt samordnas av Social- och omsorgskontoret i samarbete med utbildningskontoret och landstinget. Till huvudansvarig nämnd föreslås socialnämnden.

Samordnare för folkhälsområdet.

För att det sammantagna folkhälsoarbetet ska bli effektivare och få en tydlig struktur föreslås att Södertälje kommun tillsätter en tjänst på heltid för att samordna folkhälsoarbetet. Folkhälsosamordnare ska ha ett samordnat ansvar över folkhälsoarbetet i alla nämnder och bör därför samordnas från kommunstyrelsens kontor. Lämpligt är därför att huvudansvarig nämnd blir kommunstyrelsen.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Förslagen innebär ökade kostnader och kan inte genomföras inom befintlig budgetram. De prioriterade insatserna kan ge vinster för nämnden. Därför föreslås att medel till kostnaderna söks från den sociala investeringsfonden.

De övriga förslagen till utvecklingsinsatserna ställer sig nämnden positiv till och överlämnar till respektive område/kontor att prioritera med tidssättning utifrån sina övriga prioriteringar och verksamhetsplaner.

Social- och omsorgskontorets förslag:

Social- och omsorgskontorets PM daterad 2015-03-06 antas såsom nämndens yttrande över förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram för åren 2015-2018.

Gilda Johansson
Socialdirektör

Anna-Brita Kellerman
Kvalitetsutvecklare

Beslutet expedieras till:

Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens kontor
Akten

2015-03-06
PM

Kontor
**Social- och
omsorgskontoret**

Handläggare
Anna-Brita Kellerman
08-523 121 41
anna-brita.kellerman@sodertalje.se

Remiss avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram 2015-2018

Bakgrund

Kommunstyrelsen har gett Kommunstyrelsens kontor i uppdrag att ta fram ett folkhälsoprogram för Södertälje kommun. Folkhälsoprogrammet föreslås gälla 2015-2018. Nämnderna ombeds yttra sig över förslagen, lämna synpunkter på ansvarsfördelning och huvudansvarig nämnd, samt yttra sig över finansieringsförslagen för de tre prioriterade insatserna. Yttrandet ska vara Kommunstyrelsens kontor, enheten för utredning och hållbarhet, tillhanda senast den 31 mars.

Syftet med folkhälsoprogrammet är att föreslå aktiviteter för att nå folkhälsopolicyns sex målområden, som är Goda livsvillkor, Hälsosamma levnadsvanor, God miljö, Goda arbetsförhållanden, Psykisk hälsa och Samverkan kring folkhälsan.

I förslaget prioriteras följande tre insatser som bedöms få hög prioritet för genomförande; Generellt föräldrastödsprogram, Mottagningscenter för nyanlända barn samt Samordnare för folkhälsoarbetet.

Folkhälsoarbete är ett arbete för social hållbarhet. Det är ett målinriktat arbete som riktar sig till både individer, grupper och befolkning och som inbegriper hela samhällsstrukturen. Södertäljes invånare har sämre hälsa jämfört med många andra kommuner i länet. Den främsta orsaken kan återspeglas i de stora skillnader i livsvillkor, levnadsvanor som finns mellan olika kommuner och grupper i befolkningen.

Målgruppen för de kommande årens folkhälsoarbete är barn och unga i kommunen. Avgränsningen mot gruppen barn och unga innebär inte att andra gruppers behov av en god hälsa förbises. Ett flertal hälsofrämjande aktiviteter bedrivs inom kommunen för såväl

äldre, vuxna och funktionshindrade och det är angeläget att det arbetet fortsätter och förbättras.

Målområden

Målområdet goda livsvillkor

Målområdet goda livsvillkor delas i följande områden;

- Delaktighet och inflytande i samhället,
- Ekonomiska och sociala förutsättningar samt
- Barns och ungas uppväxtvillkor.

Det handlar om tillgång till arbete och bostad, möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället men det handlar även om trygghet och att barn ska få tillgång till starka sociala relationer och nätverk. Barn med skilda livsvillkor får olika förutsättningar för en god hälsa och forskning pekar på att barn i socialt utsatta områden i högre grad utvecklar fetma, diabetes och psykisk ohälsa.

Södertälje kommun har en stor andel nyanlända invånare, många barn som bär på erfarenheter flykt, krig och tragedier. Ett förbättrat och sammanhållet mottagande av nyanlända familjer är angeläget framför allt ur ett barnrättsperspektiv. Tidiga insatser i hem- och skolmiljön har betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet.

Miljön i hemmet är en av de viktigaste faktorerna som påverkar barn och ungas hälsa. Särskilt viktiga är relationerna mellan föräldrar och barn. En bra relation mellan föräldrar och barn kan minska risken för ohälsa och riskbeteenden hos barn. En av de åtgärder som framhålls nationellt för att stärka relationen mellan barn och föräldrar är olika typer av föräldrastöd.

Goda livsvillkor omfattar även trygghet och frihet från våld. Studier om våldsutsatthet och koppling till hälsa pekar på att risken för olika former av psykisk och fysisk ohälsa både på lång och kort sikt ökar bland de som varit utsatta för sexuellt, fysiskt och psykiskt våld. Det finns även en tydlig koppling mellan utsatthet för våld under under barndomen och utsatthet som vuxen. Forskning visar att det är den största enskilda faktorn till ohälsa. Barn i utsatta miljöer med bristande omsorg från sina föräldrar kan leda till allvarliga konsekvenser för barnen. Det är viktigt att vidta åtgärder för att tidigt upptäcka de barn som lever i utsatta miljöer och stödja dem som riskerar att utveckla ohälsa. Familjecentraler kan vara en viktig arena för tidig upptäckt av utsatta barn.

Barn och ungdomars möjligheter till inflytande och delaktighet i samhället måste stärkas och ske utifrån deras egna förutsättningar. Etnisk och social segregation samt diskriminering försvårar möjligheten till delaktighet och inflytande. Om individer eller grupper av individer upplever att de inte kan påverka de egna livsvillkoren eller utvecklingen av samhället uppstår utanförskap och maktlöshet. Ett sätt att skydda barn från ohälsa och socialt utanförskap som vuxna är en bra utbildning. Det övergripande målet är därför att alla barn i Södertälje ska gå ut grundskolan med fullständiga betyg.

Övriga målområden

Hälsosamma levnadsvanor; I Södertälje kommun är förekomsten av karies, övervikt och barnfetma betydligt högre än genomsnittet för länet. För att utjämna de socioekonomiska skillnaderna i levnadsvanor behöver kommunen utveckla och förstärka aktiviteter som främjar den kostnadsfria vardagsmotionen.

God miljö; Det handlar om trygga miljöer och produkter samt att skapa förutsättningar för fysisk integration. Förslagen handlar om att skapa ålders och funktionsintegrerade mötesplatser för kommuninvånarna enligt intentionerna i kommunens översiktsplan.

Goda arbetsförhållanden; Södertälje kommun som arbetsgivare ska vara en förebild när det gäller goda arbetsförhållanden och aktivt börja implementeringsarbetet med den tobakspolicy som tagits fram för kommunens arbetsplatser.

Psykisk hälsa; Forskning visar att invandrare särskilt med flyktingbakgrund i regel har en högre grad av nedsatt psykiskt välbefinnande än svenskar. Därför föreslås bl. a. att skolan arbetar med att ge personal redskap och kompetensutveckling för att bättre kunna upptäcka symptom på psykisk ohälsa.

Samverkan kring folkhälsan; Samverkan utgör kärnan i allt folkhälsoarbete. För att det sammantagna folkhälsoarbetet ska bli effektivare och få tydlig struktur föreslås att Södertälje kommun tillsätter en tjänst på heltid för att samordna folkhälsoarbetet.

Prioriterade insatser

Generellt föräldrastödsprogram

Södertälje kommun ska erbjuda alla föräldrar möjligheten att delta i ett generellt föräldrastödsprogram. Föräldrastödet bör utgå från den plats där barn och föräldrar vistas, t.ex. skolan eller som en del av MVC/BVC föräldrautbildningar. Familjecentraler kan fungera som en plats där föräldrastödsprogram erbjuds. Föräldrastödsprogram ska finnas tillgängligt för alla oavsett kön, språk, familjekonstellation eller arbetssituation och bör erbjudas på andra språk än svenska.

Föräldrastödsprogram bedöms vara en viktig förebyggande åtgärd mot våld i nära relation.

Social- och omsorgskontoret betonar därför att föräldrastödsprogrammet bör uppmärksamma att det är förbjudet enligt lag att slå barn och att det inte finns något som heter "aga i uppfostrande syfte". I föräldrastödsprogrammet kan även ingå att informera om var man kan vända sig för att få hjälp.

Huvudansvarig nämnd: Kommunstyrelsens kontor får i uppdrag att samordna arbetet med generellt föräldrastöd. För detta krävs samverkan med utbildningskontoret samt social- och omsorgskontoret. Till huvudansvarig nämnd föreslås kommunstyrelsen. (Alt. förslag 2)

Samordnat mottagande av nyanlända barn och ungdomer, Familjecentral för nyanlända

Nyanlända barn tillhör den mest utsatta och sårbara gruppen i samhället. Idag saknas ett strukturerat och sammanhållet socialt stöd och mottagande av flyktingbarnen som kommer till Södertälje. Familjecentraler kan fungera som en viktig plattform för tidigt stöd och förebyggande arbete riktat till familjer. Kärnan i verksamheten baseras på ett samarbete mellan socialtjänsten, mödrahälsovården (MVC) och barnhälsovården (BVC). Även ett samarbete med BUP bör utvecklas. Familjecentraler fungerar ofta som en mötesplats där föräldrar och barn kan träffas och utbyta erfarenheter och motverka social isolering. Behovet av vägledning/samhällsinformation är stort men det behövs även ett individuellt bemötande.

Som en prioriterad folkhälsoinsats bör kommunen under 2015 belysa behovet av att starta familjecentraler i utsatta stadsdelar. Arbetet kräver att en projektorganisation tillsätts för att utforma detaljer kring förslaget och de samverkansformer som krävs. Arbetet förutsätter även samverkansavtal angående resurser och samarbete med landstinget.

Huvudansvarig nämnd: BVC/MVC kommer att ansvara för viss verksamhet vid familjecentralen. Arbetet bör lämpligt samordnas av Social- och omsorgskontoret i samarbete med utbildningskontoret och landstinget. Till huvudansvarig nämnd föreslås socialnämnden.

Samordnare för folkhälsområdet.

För att det sammantagna folkhälsoarbetet ska bli effektivare och få en tydlig struktur föreslås att Södertälje kommun tillsätter en tjänst på heltid för att samordna folkhälsoarbete. Erfarenheten visar att det behövs en person med ett övergripande och sammanhållet ansvar.

Huvudansvarig nämnd: Folkhälsosamordnare ska ha ett samordnat ansvar över folkhälsoarbetet i alla nämnder och bör därför samordnas från kommunstyrelsens kontor. Lämpligt är därför att huvudansvarig nämnd blir kommunstyrelsen.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Förslagen innebär ökade kostnader och kan inte genomföras inom befintlig budgetram. Den sociala investeringsfonden syftar till att ge ekonomisk möjlighet till förebyggande och främjande insatser inom kommunens verksamheter med barn och unga som främsta målgrupp. De prioriterade insatserna kan bidra till en bättre utveckling för nyanlända barn och ungdomar, och sänka kommunens kostnader på längre sikt. Medel till finansiering bör Socialnämnden tillsammans med Utbildningsnämnden söka till familjecentraler och föräldrastödsprogrammet från den sociala investeringsfonden. Kostnaden för projektorganisationen kan lämpligt finansieras inom befintlig budget hos socialnämnden och utbildningsnämnden.

De övriga förslagen till utvecklingsinsatser

Målområdena delaktighet och inflytande, ekonomiska och sociala förutsättningar, barn och ungas uppväxtvillkor, hälsosamma levnadsvanor, psykisk hälsa och god miljö är mål som respektive nämnd ansvarar för att årligen följa upp. Till varje mål föreslås åtgärder som respektive nämnd kan välja att genomföra.

Respektive nämnd ställer sig positiv till de föreslagna utvecklingsinsatserna och överlämnar till respektive område/kontor att prioritera med tidssättning utifrån sina övriga prioriteringar och verksamhetsplaner.

Synpunkter på hur man utifrån befintlig verksamhet ska arbeta med att förstärka det hälsofrämjande perspektivet under programperioden.

I befintlig verksamhet såsom skolor och förskolor kan information om goda livsvillkor och god hälsa ingå i den dagliga verksamheten. Det kan gälla information om droger, psykisk och fysiskt ohälsa, våld m.m. Personal vid naturliga mötesplatser såsom MVC, BVC, skolan och förskolan kan få bättre kunskap i att upptäcka psykisk ohälsa hos både barn och vuxna i ett tidigt skede. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot både barn och vuxna som utsätts för våld/övergrepp. Tidiga signaler bör uppmärksammas och insatser ges i ett tidigt skede.

Inom Barn och ungdom finns fältarna som arbetar relationsskapande och uppsökande med ungdomar i förebyggande syfte, där ingår kurativt arbete och samverkan med skolan.

Fältarna har även viss arbetstid förlagd till kvällar och helger. Särskild uppmärksamhet kommer även fortsättningsvis att riktas mot ungdomar i riskzon. Fältarna samarbetar även med Juventas systrar som ingår i föreningen för Södertälje kvinno- och brottsofferjour men vänder sig till yngre kvinnor/tjejer med ett särskilt projekt riktat till nyanlända.

För att öka ungas delaktighet och inflytande och minska utanförskap och känslan av maktlöshet kan fler mötesplatser mellan unga och beslutsfattare skapas.

Gilda Johansson
Socialdirektör

Anna-Brita Kellerman
Kvalitetsutvecklare

§ 30 Remiss avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram

Dnr: OMS 14/116

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har gett Kommunstyrelsens kontor i uppdrag att ta fram ett folkhälsoprogram för Södertälje kommun. Folkhälsoprogrammet föreslås gälla 2015-2018.

Nämnderna ombeds yttra sig över förslagen, lämna synpunkter på ansvarsfördelning och huvudansvarig nämnd, samt yttra sig över finansieringsförslagen för de tre prioriterade insatserna. Yttrandet ska vara Kommunstyrelsens kontor, enheten för utredning och hållbarhet tillhanda senast den 31 mars.

Syftet med folkhälsoprogrammet är att föreslå aktiviteter för att nå folkhälsopolicyns sex målområden, som är Goda livsvillkor, Hälsosamma levnadsvanor, God miljö, Goda arbetsförhållanden, Psykisk hälsa och Samverkan kring folkhälsan. I förslaget prioriteras följande tre insatser som bedöms få hög prioritet för genomförande, Generellt föräldrastödsprogram, Mottagningscenter för nyanlända barn samt Samordnare för folkhälsoarbetet. Social- och omsorgskontoret föreslår att omsorgsnämnden antar kontorets förslag till yttrande över folkhälsoprogrammet som sitt eget.

Beslutsunderlag

Social- och omsorgskontorets tjänsteskrivelse 2015-03-06

Social- och omsorgskontorets PM 2015-03-06

Yrkande

Ordförande yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Omsorgsnämndens beslut

Nämnden antar kontorets förslag till yttrande över förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram för åren 2015-2018 som sitt eget, och överlämnar det till kommunstyrelsens kontor.

Reservation

Reservationer inlämnade av Folkpartiet och Moderaterna.

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsens kontor
Akten

Justerandes signum 	Anslagsdatum 2015-04-09	Utdragsbestyrkande
---	----------------------------	--

OMSORGSNÄMNDEN

2015-03-26

Ärende 8

REMISS AVSEENDE FÖRSLAG TILL SÖDERTÄLJE KOMMUNS FOLKHÄLSOPROGRAM 2015-18

Ärende/beslut

Kommunstyrelsens kontor har lämnat ett förslag till Folkhälsoprogram för perioden 2015-18 och hållbarhetsutskottet har remitterat det till samtliga nämnder. Programmet prioriterar föräldrastöd, mottagning av nyanlända barn samt en tjänst för folkhälsa.

Folkpartiets bedömning

God hälsa är en gåva värd att vårda genom hela livet, från Barnavårdscentralen till äldreboendet. Dessvärre har det moderna samhället en skuggsida, där många frestelser för destruktiva livsstilar lurar runt hörnet. Det sätter spår i form av övervikt, alltför många barn och ungdomar med psykiska funktionshinder och socialt oroliga miljöer. En trygg skola, präglad av värme och kamratskap, inte mobbning, med kunniga och engagerade lärare och inte minst en väl fungerande skolhälsovård lägger grunden för pedagogisk måluppfyllelse och välbefinnande även längre fram i den vuxna världen.

Stillasittande, rökning, missbruk av droger och spel är framträdande orsaker bakom sjukskrivningar, korta som långa. Såväl individen själv, familjen som arbetskamrater påverkas när det börjar gå utför i tillvaron. Vad gäller tobaksbruk är vi på rätt väg med rökfria zoner alltifrån restaurangen till arbetsplatsen. Miljoner svenskar har fimpat för gott, men här finns mer att göra, som vi framhåller längre fram i skrivelsen.

Socialfonden kom till världen som ett lika kärt barn som prinsessorna Estelle och Leonore. Själva idén med en påse pengar att använda för socialt förebyggande insatser möttes först av stående ovationer. Men när regelverket skärskådades på kommunfullmäktiges slippiga arena – så blev det lite som Bambi på hal is. Benen som ska hålla upp en vacker tanke spretade plötsligt åt alla håll och kanter. Ärendet var inte genomtänkt. Här fattades det civila samhället, föreningslivet – ja, de ideella eldsjälarna?

Trots gott uppsåt har socialfonden hamnat snett. Hittills har noll (0) ansökningar kommit in. Folkpartiet vill göra om regelverket för kommunens sociala investeringsfond. Vi föreslår att minst en fjärdedel, det vill säga 6 miljoner kronor, ska kunna användas direkt av ideella aktörer. Hanteringen av ansökningarna ska förenklas, där kopplingen till vetenskap tonas ned, liksom återbetalningskravet.

Här nedan presenteras Folkpartiets generella synpunkter och förslag i anslutning till remissutgåvan av Folkhälsoprogram för Södertälje kommun 2015-18.

Gör det av gågatan till rökfri zon

Stadsmiljöfrågor ligger Folkpartiet varmt om hjärtat. Vi värnar gröna lungor i allmänhet och Kusens backe i synnerhet. Och vi lyfter ett varningens finger när gröna kilar hotas i samband med stadens förtätning. Vi har även uppmärksammat problemen med höga partikelhalter och dålig luftkvalitet på utsatta gator och föreslagit en lång rad åtgärder. Tillsammans med våra allianskolleger har vi också drivit på för en kampanj under rubriken "Håll Södertälje rent". I detta arbete är det angeläget att engagera södertäljeborna, inte minst skolelever och föreningsaktiva.

Tobaksrök och drivor av fimpar i centrala staden är ett gissel för många människor. Vi har i motioner lanserat förslag om rökfri arbetstid för kommunanställda, inköp av fimsug och utpostering av fler askkoppar i det offentliga rummet. Rökförbudet på restauranger mottogs med viss skepsis, men är i dag allmänt accepterat och närmast en succé för branschen.

Nu är tiden mogen att ta nästa steg. Låt oss göra vårt populära strög ännu trivsammare genom att införa en rökfri zon mellan Stora torget och Ekdalsgatan. Tillsammans med fastighetsägare och Centrumföreningen, gärna inom ramen för Södertälje city i samverkan, kan vi åstadkomma ett lyft för vår gemensamma miljö. För att lyckas krävs en bred information till besökare och anställda samt strategiska askkoppar vid samtliga anslutningar till gågatan. Ett rökfritt flänörstråk har potential att bli ännu mer attraktivt för shopping och kulturupplevelser.

Rena barn är friska barn

Kostnaderna för vård av sjuka barn slår nya rekord. I Västra Götaland har man prövat Hyfs, Hygiensjuksköterskor i förskolan. Tid och pengar avsattes för att tvätta barnens händer, torka inventarier och införskaffa extra handskar och pappershanddukar. Eftersom förskolebarn varje år drabbas av uppemot åtta infektioner bedömer vi att vinster finns att hämta både mänskligt och samhällsekonomiskt även i Södertälje. Behovet av hygiensjuksköterskor och hygienombud i förskolan bör utredas, inte minst genom att kartlägga orsakerna till barnens frånvaro, och vid ett positivt utfall successivt införa dessa i syfte att öka frisknärvaron för såväl personal som barn.

Stoppa våldet mot kvinnor

Övergripenheten mot kvinnor har många ansikten. I bakgrunden ligger ofta drogmissbruk och bräckliga sociala nätverk, som gisslat enskilda individer och samhället i generationer. Men så i vår tid har patriarkatets handlingar nått bortom allt förstånd. Morden på Fadime Sahindal och Pela Atroshi skakade om Sverige. Motivet stavas heder med far och bröder som gärningsmän.

Folkpartiet föreslår att det upprättas en handlingsplan för kommunens alla verksamheter med riktlinjer för agerande vid misstanke om hedersrelaterad problematik och våld och hot i nära relationer. Vi behöver stärka stödet till alla våldsutsatta kvinnor, även dem som har en funktionsnedsättning eller ett missbruk i sin vardag. Flickor och unga kvinnor med självskadebeteende och/eller aggressivitet ska uppmärksammas tidigt och erbjudas professionell hjälp.

Motverka mobbning, även på nätet

Skolan ska vara en säker arbetsplats där alla elever kan känna sig trygga. Om en allvarlig situation ändå kräver att en elev måste byta skola så är det mobbaren som ska flyttas, inte offret. Till tryggheten hör också rätten till fräscha toaletter och "mjuka" skolgårdar som lockar till lek och spel. Folkpartiet vill också uppmuntra skolorna till att utbilda i humanistiska värderingar

Alltför ofta händer det att invånare utsätts för olika former av hatrelaterade attacker även i Södertälje. Det kan handla om elever som mobbas för att de bär på en symbol för en etnisk minoritet eller att ungdomar trakasseras för sin tro. Ibland kan det gå överstyr med misshandel och grova kränkningar. Oavsett anledning så är denna typ av handling oförsvarbar. Det är av stor betydelse att kontinuerligt arbeta med värdegrundsfrågor, inte minst på skolorna. Kommunen kan med fördel engagera frivilligorganisationer i det här arbetet.

Värna mötesplatser för äldre

Inom äldreomsorgen hänger hoten mot förebyggande insatser ständigt i luften. Vi slår vakt om Lunaträffen, Bergviks vårdshus samt Drömkåken för nydiagnostiserade demenssjuka. Nu har Drömkåkens vänner ombildats till stödförening, vars syfte är att utveckla verksamheten – och stå på egna ekonomiska ben.

Hemtjänsten besöker många ensamma äldre, som behöver komma till mötesplatserna. Personalen bör därför ha en broschyr att sätta i händerna på våra seniorer, som visar var de kan söka gemenskap.

Vovvar i äldrevården

Positiva hälsoeffekter av husdjur är omvittnade, inte minst när hundar vistas hos gamla människor. Sällskapsdjur minskar behoven av medicinering, vilket ger humanare vård och lägre kostnader. På demensboenden dämpas oro och ångest. Att klappa en hund gör att må-bra-hormonet oxytocin utsöndras i hjärnan. Jyckar är lycka. På Folkpartiets initiativ har äldreomsorgen anställt vårdhunden Charlie, men med tanke på behoven bör fler hundar utbildas för tjänstgöring i våra demensboenden.

Friskvårdspeng för seniorer

De "årsrika" i Södertälje är en stor resurs som på olika sätt har bidragit och fortfarande bidrar till det gemensamma bästa. Att stimulera aktiviteter för människor med lång livserfarenhet kommer garanterat att betala sig i form av bättre hälsa och välbefinnande. Folkpartiet föreslår en friskvårdspeng på 500 kronor om året, som ska erbjudas alla över 80 år (3 732 personer 2014-06-30) - utan biståndsbedömning.

Ekonomiska begränsningar får inte hindra motion, fysisk träning eller allehanda kulturaktiviteter, som enligt samstämmig forskning är ren och skär förebyggande hälsovård.

Äldrepedagoger för friskare liv

I Malmö har man sedan ett tiotal år tillbaka utbildat och anställt äldrepedagoger. Syftet är att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos stadens seniorer, helt enkelt att stärka den egna förmågan att förvalta sin vardag på bästa sätt. Vilket arbetsfält har då yrkesgruppen? Ja, det handlar framförallt om att planera, organisera och leda meningsfull dagverksamhet. Vidare att samordna anhörigstöd, skapa nätverk och kontakter mellan dem som bor hemma eller på vård- och omsorgsboenden. Kommunen borde också ha en centralt placerad Silviasyster, med kvalificerad utbildning i demensvård, som stöd i verksamheten.

Även Södertälje får allt fler pigga seniorer, så visst finns det ett stort behov av dessa pedagoger även här. Mälardalens högskola skulle kunna bli ett lämpligt lärosäte för denna utbildning, då förstås med filial vid Campus Telge. Så skapas mänskliga vinster i välfärden.

Frisk luft även på Turingegatan

Larmrapporterna kring skadliga partiklar duggar tätt. Folkpartiet har bland annat föreslagit moderna trafikhänvisningssystem och att Oxbacksleden bantas till en esplanad. I avvaktan på större och dyrare vägombyggnader och kringfarter är omedelbara insatser på Turingegatan nödvändiga. Vi föreslår intensifierat arbete med ny beläggning samt dammbindning genom ökad renspolning och sandsopning av Turingegatan. Likaså behöver vi se över trafikflödena mellan trafikkarusellen i Moraberg och Dalparksmotet.

Skylta redan vid norra motorvägsavfarten att man bekvämt kan ta sig till de västra stadsdelarna – utan att belasta centrum – genom att välja Saltskogs respektive Wasa trafikplatser. Inför en ”grön väg” på Turingegatan, Oxbacksleden/Ängsgatan. Vi borde också begränsa tunga ekipage på aktuell sträcka under den mest intensiva rusningstiden på vardagsmorgon och eftermiddag.

Konsekvenserna av ett dubbdäcksförbud på delar av Turingegatan bör belysas ur flera perspektiv, framförallt miljömässiga men även samhällsekonomiska och rent praktiska. Gatan tar idag ansenligt utrymme i anspråk och ger ett ogästvänligt intryck. Den bör därför begränsas något och lämna plats för såväl cykelbanor som växtlighet. Generöst med bladverk är ett effektivt sätt att fånga upp hälsovådliga partiklar. Genom att plantera tåliga träd på sidor av gatan och skapa en välkomnande allé kan vi lyfta det estetiska mötet med citykärnan.

Skapa zoner med lägre strålning

Mobiltelefonin har skapat nya perspektiv på miljöfrågorna. Det handlar både om att skydda naturvärden och att motverka riskerna för överexponering av strålning. Folkpartiet hävdar försiktighetsprincipen. Mobilmasterna ska placeras utifrån strikt miljöhänsyn. Samverkan mellan operatörer håller nere antalet master. Tillstånden ska kunna omprövas vid konflikt mellan miljökonsekvenser och teknisk utveckling. Det är angeläget att ”strålningsfria” zoner för elöverkänsliga skapas, i första hand vid Molstaberg i Vårdinge.

Mer friskvård för kommunal personal!

Sjukskrivningar till följd av förslitningsskador, utbrändhet och slapp livsstil är ett växande samhällsproblem. Södertälje kommun har varit på rätt väg, men nu ser vi oroande tendenser till stigande sjuktal. Arbetsmiljön för varje anställd måste ses över tillsammans med individanpassade friskvårdsinsatser.

Kommunen erbjuder en friskvårdstimme i veckan på arbetstid och på Folkpartiets initiativ finns en friskvårdspeng motsvarande 2 000 kronor per anställd och år. Den vill vi slå vakt om och fortsätta kampen för en rökfri kommunkoncern som arbetsplats. Tyvärr har en majoritet i kommunfullmäktige sagt nej till vårt förslag om rökfri arbetstid.

Södertälje den 26 mars 2015

Viveca Rabenius (FP)

Remissvar
Dnr: KS 14/271

Folkhälsoprogrammet 2015-2018

Yttrande från Moderaterna i Södertälje

Svar på frågeställning punkt 1 och 2.

a) Generellt föräldrastödsprogram

Moderaterna i Södertälje anser att huvudansvaret ska ligga under utbildningskontoret, som ska samverka med social och omsorgskontoret för att nå bästa resultat. Vi tycker däremot inte att kommunstyrelsekontoret bör vara inblandat mer än i ett informationsflöde.

b) Mottagning av nyanlända barn

Moderaterna i Södertälje anser att huvudansvaret ska ligga under Social och omsorgskontoret samt att finansieringen ska ske genom ett utökat stöd i Mål och Budget.

c) Samordningsfunktion för folkhälsa

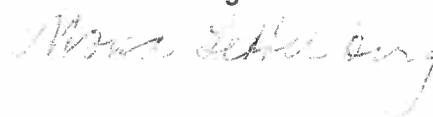
Moderaterna i Södertälje anser att huvudansvaret ska hamna under kommunstyrelsekontoret och att finansieringen ska ske genom ett utökat stöd i Mål och Budget från och med 2016. För att kunna starta redan i år ser vi att tjänsten ska finansieras genom kommunstyrelsens budgetpost för oförutsedda utgifter.

För Nya Moderaterna i omsorgsnämnden

2015 03 26

Andreas Wang Elléfsen

Mona Zetterberg

2015-03-06
Tjänsteskrivelse

Kontor:
Social- och
omsorgskontoret

Handläggare
Anna-Brita Kellerman
08-523 121 41
anna-brita.kellerman@sodertalje.se

Socialnämnd
Omsorgsnämnden
Äldreomsorgsnämnden
Enhörna kommunalnämnd
Hölö-Mörkö kommunalnämnd
Järna kommunalnämnd
Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd

Remiss avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram 2015-2018

Dnr: KS 14/271, SN 14/092, OMS 14/116, ÅON 14/087, En 14/74, HM 14/77,
Jä 14/105, VM 14/73

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har gett Kommunstyrelsens kontor i uppdrag att ta fram ett folkhälsoprogram för Södertälje kommun. Folkhälsoprogrammet föreslås gälla 2015-2018. Nämnderna ombeds yttra sig över förslagen, lämna synpunkter på ansvarsfördelning och huvudansvarig nämnd, samt yttra sig över finansieringsförslagen för de tre prioriterade insatserna. Yttrandet ska vara Kommunstyrelsens kontor, enheten för utredning och hållbarhet tillhanda senast den 31 mars.

Syftet med folkhälsoprogrammet är att föreslå aktiviteter för att nå folkhälsopolicyns sex målområden, som är Goda livsvillkor, Hälsosamma levnadsvanor, God miljö, Goda arbetsförhållanden, Psykisk hälsa och Samverkan kring folkhälsan. I förslaget prioriteras följande tre insatser som bedöms få hög prioritet för genomförande, Generellt föräldrastödsprogram, Mottagningscenter för nyanlända barn samt Samordnare för folkhälsoarbetet.

Beslutsunderlag

Social- och omsorgskontorets tjänsteskrivelse daterad 2015-03-06.
Social- och omsorgskontorets PM daterad 2015-03-06.

Ärendet

Målgruppen för de kommande årens folkhälsoarbete är barn och unga i kommunen. Avgränsningen mot gruppen barn och unga innebär inte att andra gruppers behov av en god hälsa förbises. Syftet med folkhälsoprogrammet är att föreslå aktiviteter för att nå folkhälsopolicyns målområden, där tre insatser för att uppnå goda livsvillkor prioriteras. Prioriterade insatser i förslaget är att alla Södertäljes föräldrar erbjuds föräldrastödsprogram, ett samordnat mottagande av nyanlända barn och ungdomar vid Familjecentral för nyanlända, samt att anställa en folkhälsosamordnare.

Generellt föräldrastödsprogram

Södertälje kommun ska erbjuda alla föräldrar möjligheten att delta i ett generellt föräldrastödsprogram. Föräldrastödet bör utgå från den plats där barn och föräldrar vistas. Det ska finnas tillgängligt för alla oavsett kön, språk, familjekonstellation eller arbetssituation och bör erbjudas på andra språk än svenska. Kommunstyrelsens kontor får i uppdrag att samordna arbetet med generellt föräldrastöd i samverkan med social- och omsorgskontoret och utbildningskontoret. Till huvudansvarig nämnd föreslås kommunstyrelsen.

Samordnat mottagande av nyanlända barn och ungdomar, Familjecentral för nyanlända

Familjecentraler kan fungera som en viktig plattform för tidigt stöd och förebyggande arbete riktat till familjer. Kärnan i verksamheten baseras på ett samarbete mellan socialtjänsten, mödrhälsovården (MVC) och barnhälsovården (BVC). Som en prioriterad folkhälsoinsats bör kommunen under 2015 belysa behovet av att starta familjecentraler i utsatta stadsdelar. Arbetet bör lämpligt samordnas av Social- och omsorgskontoret i samarbete med utbildningskontoret och landstinget. Till huvudansvarig nämnd föreslås socialnämnden.

Samordnare för folkhälsområdet.

För att det sammantagna folkhälsoarbetet ska bli effektivare och få en tydlig struktur föreslås att Södertälje kommun tillsätter en tjänst på heltid för att samordna folkhälsoarbetet. Folkhälsosamordnare ska ha ett samordnat ansvar över folkhälsoarbetet i alla nämnder och bör därför samordnas från kommunstyrelsens kontor. Lämpligt är därför att huvudansvarig nämnd blir kommunstyrelsen.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Förslagen innebär ökade kostnader och kan inte genomföras inom befintlig budgetram. De prioriterade insatserna kan ge vinster för nämnden. Därför föreslås att medel till kostnaderna söks från den sociala investeringsfonden.

De övriga förslagen till utvecklingsinsatserna ställer sig nämnden positiv till och överlämnar till respektive område/kontor att prioritera med tidssättning utifrån sina övriga prioriteringar och verksamhetsplaner.

Social- och omsorgskontorets förslag:

Social- och omsorgskontorets PM daterad 2015-03-06 antas såsom nämndens yrande över förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram för åren 2015-2018.

Gilda Johansson
Socialdirektör

Anna-Brita Kellennan
Kvalitetsutvecklare

Beslutet expedieras till:

Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsens kontor
Akten

2015-03-06

PM

Kontor
Social- och
omsorgskontoret

Handläggare
Anna-Brita Kellerman
08-523 121 41
anna-brita.kellerman@sodertalje.se

Remiss avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram 2015-2018

Bakgrund

Kommunstyrelsen har gett Kommunstyrelsens kontor i uppdrag att ta fram ett folkhälsoprogram för Södertälje kommun. Folkhälsoprogrammet föreslås gälla 2015-2018. Nämnderna ombeds yttra sig över förslagen, lämna synpunkter på ansvarsfördelning och huvudansvarig nämnd, samt yttra sig över finansieringsförslagen för de tre prioriterade insatserna. Yttrandet ska vara Kommunstyrelsens kontor, enheten för utredning och hållbarhet, tillhanda senast den 31 mars.

Syftet med folkhälsoprogrammet är att föreslå aktiviteter för att nå folkhälsopolicyns sex målområden, som är Goda livsvillkor, Hälsosamma levnadsvanor, God miljö, Goda arbetsförhållanden, Psykisk hälsa och Samverkan kring folkhälsan.

I förslaget prioriteras följande tre insatser som bedöms få hög prioritet för genomförande; Generellt föräldrastödsprogram, Mottagningscenter för nyanlända barn samt Samordnare för folkhälsoarbetet.

Folkhälsoarbete är ett arbete för social hållbarhet. Det är ett målinriktat arbete som riktar sig till både individer, grupper och befolkning och som inbegriper hela samhällsstrukturen. Södertäljes invånare har sämre hälsa jämfört med många andra kommuner i länet. Den främsta orsaken kan återspeglas i de stora skillnader i livsvillkor, levnadsvanor som finns mellan olika kommuner och grupper i befolkningen.

Målgruppen för de kommande årens folkhälsoarbete är barn och unga i kommunen. Avgränsningen mot gruppen barn och unga innebär inte att andra gruppers behov av en god hälsa förbises. Ett flertal hälsofrämjande aktiviteter bedrivs inom kommunen för såväl

äldre, vuxna och funktionshindrade och det är angeläget att det arbetet fortsätter och förbättras.

Målområden

Målområdet goda livsvillkor

Målområdet goda livsvillkor delas i följande områden;

- Delaktighet och inflytande i samhället,
- Ekonomiska och sociala förutsättningar samt
- Barns och ungas uppväxtvillkor.

Det handlar om tillgång till arbete och bostad, möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället men det handlar även om trygghet och att barn ska få tillgång till starka sociala relationer och nätverk. Barn med skilda livsvillkor får olika förutsättningar för en god hälsa och forskning pekar på att barn i socialt utsatta områden i högre grad utvecklar fetma, diabetes och psykisk ohälsa.

Södertälje kommun har en stor andel nyanlända invånare, många barn som bär på erfarenheter flykt, krig och tragedier. Ett förbättrat och sammanhållet mottagande av nyanlända familjer är angeläget framför allt ur ett barnrättsperspektiv. Tidiga insatser i hem- och skolmiljön har betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet.

Miljön i hemmet är en av de viktigaste faktorerna som påverkar barn och ungas hälsa. Särskilt viktiga är relationerna mellan föräldrar och barn. En bra relation mellan föräldrar och barn kan minska risken för ohälsa och riskbeteenden hos barn. En av de åtgärder som framhålls nationellt för att stärka relationen mellan barn och föräldrar är olika typer av föräldrastöd.

Goda livsvillkor omfattar även trygghet och frihet från våld. Studier om våldsutsatthet och koppling till hälsa pekar på att risken för olika former av psykisk och fysisk ohälsa både på lång och kort sikt ökar bland de som varit utsatta för sexuellt, fysiskt och psykiskt våld. Det finns även en tydlig koppling mellan utsatthet för våld under barndomen och utsatthet som vuxen. Forskning visar att det är den största enskilda faktorn till ohälsa. Barn i utsatta miljöer med bristande omsorg från sina föräldrar kan leda till allvarliga konsekvenser för barnen. Det är viktigt att vidta åtgärder för att tidigt upptäcka de barn som lever i utsatta miljöer och stödja dem som riskerar att utveckla ohälsa. Familjecentraler kan vara en viktig arena för tidig upptäckt av utsatta barn.

Barns och ungdomars möjligheter till inflytande och delaktighet i samhället måste stärkas och ske utifrån deras egna förutsättningar. Etnisk och social segregation samt diskriminering försvårar möjligheten till delaktighet och inflytande. Om individer eller grupper av individer upplever att de inte kan påverka de egna livsvillkoren eller utvecklingen av samhället uppstår utanförskap och maktlöshet. Ett sätt att skydda barn från ohälsa och socialt utanförskap som vuxna är en bra utbildning. Det övergripande målet är därför att alla barn i Södertälje ska gå ut grundskolan med fullständiga betyg.

Övriga målområden

Hälsosamma levnadsvanor; I Södertälje kommun är förekomsten av karies, övervikt och barnfetma betydligt högre än genomsnittet för länet. För att utjämna de socioekonomiska skillnaderna i levnadsvanor behöver kommunen utveckla och förstärka aktiviteter som främjar den kostnadsfria vardagsmotionen.

God miljö; Det handlar om trygga miljöer och produkter samt att skapa förutsättningar för fysisk integration. Förslagen handlar om att skapa ålders och funktionsintegrerade mötesplatser för kommuninvånarna enligt intentionerna i kommunens översiktsplan.

Goda arbetsförhållanden; Södertälje kommun som arbetsgivare ska vara en förebild när det gäller goda arbetsförhållanden och aktivt börja implementeringsarbetet med den tobakspolicy som tagits fram för kommunens arbetsplatser.

Psykisk hälsa; Forskning visar att invandrare särskilt med flyktingbakgrund i regel har en högre grad av nedsatt psykiskt välbefinnande än svenskar. Därför föreslås bl. a. att skolan arbetar med att ge personal redskap och kompetensutveckling för att bättre kunna upptäcka symptom på psykisk ohälsa.

Samverkan kring folkhälsan; Samverkan utgör kärnan i allt folkhälsoarbete. För att det sammantagna folkhälsoarbetet ska bli effektivare och få tydlig struktur föreslås att Södertälje kommun tillsätter en tjänst på heltid för att samordna folkhälsoarbetet.

Prioriterade insatser

Generellt föräldrastödsprogram

Södertälje kommun ska erbjuda alla föräldrar möjligheten att delta i ett generellt föräldrastödsprogram. Föräldrastödet bör utgå från den plats där barn och föräldrar vistas, t.ex. skolan eller som en del av MVC/BVC föräldrautbildningar. Familjecentraler kan fungera som en plats där föräldrastödsprogram erbjuds. Föräldrastödsprogram ska finnas tillgängligt för alla oavsett kön, språk, familjekonstellation eller arbetssituation och bör erbjudas på andra språk än svenska.

Föräldrastödsprogram bedöms vara en viktig förebyggande åtgärd mot våld i nära relation.

Social- och omsorgskontoret betonar därför att föräldrastödsprogrammet bör uppmärksamma att det är förbjudet enligt lag att slå barn och att det inte finns något som heter "aga i uppfostrande syfte". I föräldrastödsprogrammet kan även ingå att informera om var man kan vända sig för att få hjälp.

Huvudansvarig nämnd: Kommunstyrelsens kontor får i uppdrag att samordna arbetet med generell föräldrastöd. För detta krävs samverkan med utbildningskontoret samt social- och omsorgskontoret. Till huvudansvarig nämnd föreslås kommunstyrelsen. (Alt. förslag 2)

Samordnat mottagande av nyanlända barn och ungdomer, Familjecentral för nyanlända

Nyanlända barn tillhör den mest utsatta och sårbara gruppen i samhället. Idag saknas ett strukturerat och sammanhållet socialt stöd och mottagande av flyktingbarnen som kommer till Södertälje. Familjecentraler kan fungera som en viktig plattform för tidigt stöd och förebyggande arbete riktat till familjer. Kärnan i verksamheten baseras på ett samarbete mellan socialtjänsten, mödrahälsovården (MVC) och barnhälsovården (BVC). Även ett samarbete med BUP bör utvecklas. Familjecentraler fungerar ofta som en mötesplats där föräldrar och barn kan träffas och utbyta erfarenheter och motverka social isolering. Behovet av vägledning/samhällsinformation är stort men det behövs även ett individuellt bemötande.

Som en prioriterad folkhälsoinsats bör kommunen under 2015 belysa behovet av att starta familjecentraler i utsatta stadsdelar. Arbetet kräver att en projektorganisation tillsätts för att utforma detaljer kring förslaget och de samverkansformer som krävs. Arbetet förutsätter även samverkansavtal angående resurser och samarbete med landstinget.

Huvudansvarig nämnd: BVC/MVC kommer att ansvara för viss verksamhet vid familjecentralen. Arbetet bör lämpligt samordnas av Social- och omsorgskontoret i samarbete med utbildningskontoret och landstinget. Till huvudansvarig nämnd föreslås socialnämnden.

Samordnare för folkhälsområdet.

För att det sammantagna folkhälsoarbetet ska bli effektivare och få en tydlig struktur föreslås att Södertälje kommun tillsätter en tjänst på heltid för att samordna folkhälsoarbete. Erfarenheten visar att det behövs en person med ett övergripande och sammanhållet ansvar.

Huvudansvarig nämnd: Folkhälsosamordnare ska ha ett samordnat ansvar över folkhälsoarbetet i alla nämnder och bör därför samordnas från kommunstyrelsens kontor. Lämpligt är därför att huvudansvarig nämnd blir kommunstyrelsen.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Förslagen innebär ökade kostnader och kan inte genomföras inom befintlig budgetram. Den sociala investeringsfonden syftar till att ge ekonomisk möjlighet till förebyggande och främjande insatser inom kommunens verksamheter med barn och unga som främsta målgrupp. De prioriterade insatserna kan bidra till en bättre utveckling för nyanlända barn och ungdomar, och sänka kommunens kostnader på längre sikt. Medel till finansiering bör Socialnämnden tillsammans med Utbildningsnämnden söka till familjecentraler och föräldrastödsprogrammet från den sociala investeringsfonden. Kostnaden för projektorganisationen kan lämpligt finansieras inom befintlig budget hos socialnämnden och utbildningsnämnden.

De övriga förslagen till utvecklingsinsatser

Målområdena delaktighet och inflytande, ekonomiska och sociala förutsättningar, barn och ungas uppväxtvillkor, hälsosamma levnadsvanor, psykisk hälsa och god miljö är mål som respektive nämnd ansvarar för att årligen följa upp. Till varje mål föreslås åtgärder som respektive nämnd kan välja att genomföra.

Respektive nämnd ställer sig positiv till de föreslagna utvecklingsinsatserna och överlämnar till respektive område/kontor att prioritera med tidssättning utifrån sina övriga prioriteringar och verksamhetsplaner.

Synpunkter på hur man utifrån befintlig verksamhet ska arbeta med att förstärka det hälsofrämjande perspektivet under programperioden.

I befintlig verksamhet såsom skolor och förskolor kan information om goda livsvillkor och god hälsa ingå i den dagliga verksamheten. Det kan gälla information om droger, psykisk och fysiskt ohälsa, våld m.m. Personal vid naturliga mötesplatser såsom MVC, BVC, skolan och förskolan kan få bättre kunskap i att upptäcka psykisk ohälsa hos både barn och vuxna i ett tidigt skede. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot både barn och vuxna som utsätts för våld/övergrepp. Tidiga signaler bör uppmärksammas och insatser ges i ett tidigt skede.

Inom Barn och ungdom finns fältarna som arbetar relationsskapande och uppsökande med ungdomar i förebyggande syfte, där ingår kurativt arbete och samverkan med skolan.

Fältarna har även viss arbetstid förlagd till kvällar och helger. Särskild uppmärksamhet kommer även fortsättningsvis att riktas mot ungdomar i riskzon. Fältarna samarbetar även med Juventas systrar som ingår i föreningen för Södertälje kvinno- och brottsofferjour men vänder sig till yngre kvinnor/tjejer med ett särskilt projekt riktat till nyanlända.

För att öka ungas delaktighet och inflytande och minska utanförskap och känslan av maktlöshet kan fler mötesplatser mellan unga och beslutsfattare skapas.

Gilda Johansson
Socialdirektör

Anna-Brita Kellerman
Kvalitetsutvecklare

Folkhälsoprogrammet 2015-2018

Yttrande från Moderaterna i Södertälje

Svar på frågeställning punkt 1 och 2.

a) Generellt föräldrastödsprogram

Moderaterna i Södertälje anser att huvudansvaret ska ligga under utbildningskontoret, som ska samverka med social och omsorgskontoret för att nå bästa resultat. Vi tycker däremot inte att kommunstyrelsekontoret bör vara inblandat mer än i ett informationsflöde.

b) Mottagning av nyanlända barn

Moderaterna i Södertälje anser att huvudansvaret ska ligga under Social och omsorgskontoret samt att finansieringen ska ske genom ett utökat stöd i Mål och Budget.

c) Samordningsfunktion för folkhälsa

Moderaterna i Södertälje anser att huvudansvaret ska hamna under kommunstyrelsekontoret och att finansieringen ska ske genom ett utökat stöd i Mål och Budget från och med 2016. För att kunna starta redan i år ser vi att tjänsten ska finansieras genom kommunstyrelsens budgetpost för oförutsedda utgifter.

2015-02-26

Folkhälsoprogrammet - remiss

Svar från Folkpartiet

I följande framställning redovisar Folkpartiet förslag från bland annat Mål och budget 2015 -2017 i delar som avser folkhälsa och välbefinnande.

Inledning

God hälsa är en gåva värd att vårda genom hela livet, från Barnvårdscentralen till äldreboendet. Dessvärre har det moderna samhället en skuggsida, där många frestelser för destruktiva livsstilar lurar runt hörnet. Det sätter spår i form av övervikt, alltfler barn och ungdomar med psykiska funktionshinder och socialt oroliga miljöer. En trygg skola, präglad av värme och kamratskap, inte mobbning, med kunniga och engagerade lärare och inte minst en väl fungerande skolhälsovård lägger grunden för pedagogisk måluppfyllelse och välbefinnande även längre fram i den vuxna världen.

Stillasittande, rökning, missbruk av droger och spel är framträdande orsaker bakom sjukskrivningar, korta som långa. Såväl individen själv, familjen som arbetskamrater påverkas när det börjar gå utför i tillvaron. Vad gäller tobaksbruk är vi på rätt väg med rökfria zoner alltifrån restaurangen till arbetsplatsen. Miljoner svenskar har fimpat för gott, men här finns mer att göra, som vi framhåller längre fram i skrivelsen.

Socialfonden kom till världen som ett lika kärt barn som prinsessorna Estelle och Leonore. Själva idén med en påse pengar att använda för socialt förebyggande insatser möttes först av stående ovationer. Men när regelverket skärskådades på kommunfullmäktiges slippriga arena – så blev det lite som Bambi på hal is. Benen som ska hålla upp en vacker tanke spretade plötsligt åt alla håll och kanter. Ärendet var inte genomtänkt. Här fattades det civila samhället, föreningslivet – ja, de ideella eldsjälarna?

Trots gott uppsåt har socialfonden hamnat snett. Hittills har noll (0) ansökningar kommit in. Folkpartiet vill göra om regelverket för kommunens sociala investeringsfond. Vi föreslår att minst en fjärdedel, det vill säga 6 miljoner kronor, ska kunna användas direkt av ideella aktörer. Hanteringen av ansökningarna ska förenklas, där kopplingen till vetenskap tonas ned, liksom återbetalningskravet.

Gör del av gånggatan till rökfri zon

Stadsmiljöfrågor ligger Folkpartiet varmt om hjärtat. Vi värnar gröna lungor i allmänhet och Kusens backe i synnerhet. Och vi lyfter ett varningens finger när gröna kilar hotas i samband med stadens förtätning. Vi har även uppmärksammat problemen med höga partikelhalter och dålig luftkvalitet på utsatta gator och föreslagit en lång rad åtgärder. Tillsammans med våra allianskolleger har vi också drivit på för en kampanj under rubriken ”Håll Södertälje rent”. I detta arbete är det angeläget att engagera södertäljeborna, inte minst skolelever och föreningsaktiva.

Tobaksrök och drivor av fimpar i centrala staden är ett gissel för många människor. Vi har i motioner lanserat förslag om rökfri arbetstid för kommunanställda, inköp av fimsug och utpostering av fler askkoppar i det offentliga rummet. Rökförbudet på restauranger mottogs med viss skepsis, men är i dag allmänt accepterat och närmast en succé för branschen.

Nu är tiden mogen att ta nästa steg. Låt oss göra vårt populära strög ännu trivsammare genom att införa en rökfri zon mellan Stora torget och Ekdalsgatan. Tillsammans med fastighetsägare och Centrumföreningen, gärna inom ramen för Södertälje city i samverkan, kan vi åstadkomma ett lyft för vår gemensamma miljö. För att lyckas krävs en bred information till besökare och anställda samt strategiska askkoppar vid samtliga anslutningar till gågatan. Ett rökfritt flanörstråk har potential att bli ännu mer attraktivt för shopping och kulturupplevelser.

Rena barn är friska barn

Kostnaderna för vård av sjuka barn slår nya rekord. I Västra Götaland har man prövat Hyfs, Hygiensjuksköterskor i förskolan. Tid och pengar avsattes för att tvätta barnens händer, torka inventarier och införskaffa extra handskar och pappershanddukar. Eftersom förskolebarn varje år drabbas av uppemot åtta infektioner bedömer vi att vinster finns att hämta både mänskligt och samhällsekonomiskt även i Södertälje. Behovet av hygiensjuksköterskor och hygienombud i förskolan bör utredas, inte minst genom att kartlägga orsakerna till barnens frånvaro, och vid ett positivt utfall successivt införa dessa i syfte att öka frisknärvaron för såväl personal som barn.

Stoppa våldet mot kvinnor

Övergreppen mot kvinnor har många ansikten. I bakgrunden ligger ofta drogmissbruk och bräckliga sociala nätverk, som gisslat enskilda individer och samhället i generationer. Men så i vår tid har patriarkatets handlingar nått bortom allt förstånd. Morden på Fadime Sahindal och Pela Atroshi skakade om Sverige. Motivet stavas heder med far och bröder som gärningsmän.

Folkpartiet föreslår att det upprättas en handlingsplan för kommunens alla verksamheter med riktlinjer för agerande vid misstanke om hedersrelaterad problematik och våld och hot i nära relationer. Vi behöver stärka stödet till alla våldsutsatta kvinnor, även dem som har en funktionsnedsättning eller ett missbruk i sin vardag. Flickor och unga kvinnor med självskadebeteende och/eller aggressivitet ska uppmärksammas tidigt och erbjudas professionell hjälp.

Motverka mobbning – även på nätet

Skolan ska vara en säker arbetsplats där alla elever kan känna sig trygga. Om en allvarlig situation ändå kräver att en elev måste byta skola så är det mobbaren som ska flyttas, inte offret. Till tryggheten hör också rätten till fräscha toaletter och ”mjuka” skolgårdar som

lockar till lek och spel. Folkpartiet vill också uppmuntra skolorna till att utbilda i humanistiska värderingar

Alltför ofta händer det att invånare utsätts för olika former av hatrelaterade attacker även i Södertälje. Det kan handla om elever som mobbas för att de bär på en symbol för en etnisk minoritet eller att ungdomar trakasseras för sin tro. Ibland kan det gå överstyr med misshandel och grova kränkningar. Oavsett anledning så är denna typ av handling oförsvarbar. Det är av stor betydelse att kontinuerligt arbeta med värdegrundsfrågor, inte minst på skolorna. Kommunen kan med fördel engagera frivilligorganisationer i det här arbetet.

Värna mötesplatser för äldre

Inom äldreomsorgen hänger hoten mot förebyggande insatser ständigt i luften. Vi slår vakt om Lunaträffen, Bergviks vårdshus samt Drömkåken för nydiagnostiserade demenssjuka. Nu har Drömkåkens vänner ombildats till stödförening, vars syfte är att utveckla verksamheten – och stå på egna ekonomiska ben.

Hemtjänsten besöker många ensamma äldre, som behöver komma till mötesplatserna. Personalen bör därför ha en broschyr att sätta i händerna på våra seniorer, som visar var de kan söka gemenskap.

Vovvar i äldrevården

Positiva hälsoeffekter av husdjur är omvittnade, inte minst när hundar vistas hos gamla människor. Sällskapsdjur minskar behoven av medicinering, vilket ger humanare vård och lägre kostnader. På demensboenden dämpas oro och ångest. Att klappa en hund gör att må-bra-hormonet oxytocin utsöndras i hjärnan. Jyckar är lycka. På Folkpartiets initiativ har äldreomsorgen anställt vårdhunden Charlie, men med tanke på behoven bör fler hundar utbildas för tjänstgöring i våra demensboenden.

Friskvårdspeng för seniorer

De "årsrika" i Södertälje är en stor resurs som på olika sätt har bidragit och fortfarande bidrar till det gemensammas bästa. Att stimulera aktiviteter för människor med lång livserfarenhet kommer garanterat att betala sig i form av bättre hälsa och välbefinnande.

Folkpartiet föreslår en friskvårdspeng på 500 kronor om året, som ska erbjudas alla över 80 år (3 732 personer 2014-06-30) - utan biståndsbedömning. Ekonomiska begränsningar får inte hindra motion, fysisk träning eller allehanda kulturaktiviteter, som enligt samstämmig forskning är ren och skär förebyggande hälsovård.

Äldrepedagoger för friskare liv

I Malmö har man sedan ett tiotal år tillbaka utbildat och anställt äldrepedagoger. Syftet är att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos stadens seniorer, helt enkelt att stärka den egna förmågan att förvalta sin vardag på bästa sätt. Vilket arbetsfält har då yrkesgruppen? Ja, det handlar framförallt om att planera, organisera och leda meningsfull dagverksamhet. Vidare att samordna anhörigstöd, skapa nätverk och kontakter mellan dem som bor hemma eller på vård- och omsorgsboenden. Kommunen borde också ha en centralt placerad Silviasyster, med kvalificerad utbildning i demensvård, som stöd i verksamheten.

Även Södertälje får allt fler pigga seniorer, så visst finns det ett stort behov av dessa pedagoger även här. Mälardalens högskola skulle kunna bli ett lämpligt lärosäte för denna utbildning, då förstås med filial vid Campus Telge. Så skapas mänskliga vinster i välfärden.

Frisk luft även på Turingegatan

Larmrapporterna kring skadliga partiklar duggar tätt. Folkpartiet har bland annat föreslagit moderna trafikhanvisningssystem och att Oxbacksleden bantas till en esplanad. I avvaktan på större och dyrare vägombyggnader och kringfarter är omedelbara insatser på Turingegatan nödvändiga. Vi föreslår intensifierat arbete med ny beläggning samt dammbindning genom ökad renspolning och sandsopning av Turingegatan. Likaså behöver vi se över trafikflödena mellan trafikkarusellen i Moraberg och Dalparksmotet.

Skylda redan vid norra motorvägsavfarten att man bekvämt kan ta sig till de västra stadsdelarna – utan att belasta centrum – genom att välja Saltskogs respektive Wasa trafikplatser. Inför en ”grön våg” på Turingegatan, Oxbacksleden/Ångsgatan. Vi borde också begränsa tunga ekipage på aktuell sträcka under den mest intensiva rusningstiden på vardagsmorgon och eftermiddag.

Konsekvenserna av ett dubbdäcksförbud på delar av Turingegatan bör belysas ur flera perspektiv, framförallt miljömässiga men även samhällsekonomiska och rent praktiska. Gatan tar idag ansenligt utrymme i anspråk och ger ett ogästvänligt intryck. Den bör därför begränsas något och lämna plats för såväl cykelbanor som växtlighet. Generöst med bladverk är ett effektivt sätt att fanga upp hälsovådliga partiklar. Genom att plantera tåliga träd på sidor av gatan och skapa en välkomnande allé kan vi lyfta det estetiska mötet med citykärnan.

Skapa zoner med lägre strålning

Mobiltelefonin har skapat nya perspektiv på miljöfrågorna. Det handlar både om att skydda naturvärden och att motverka riskerna för överexponering av strålning. Folkpartiet hävdar försiktighetsprincipen. Mobilmasterna ska placeras utifrån strikt miljöhänsyn. Samverkan mellan operatörer håller nere antalet master. Tillstånden ska kunna omprövas vid konflikt mellan miljökonsekvenser och teknisk utveckling. Det är angeläget att ”strålningsfria” zoner för elöverkänsliga skapas, i första hand vid Molstaberget i Vårdinge.

Mer friskvård för kommunal personal

Sjukskrivningar till följd av förslitningsskador, utbrändhet och slapp livsstil är ett växande samhällsproblem. Södertälje kommun har varit på rätt väg, men nu ser vi oroande tendenser till stigande sjuktal. Arbetsmiljön för varje anställd måste ses över tillsammans med individanpassade friskvårdsinsatser.

Kommunen erbjuder en friskvårdstimme i veckan på arbetstid och på Folkpartiets initiativ finns en friskvårdspeng motsvarande 2 000 kronor per anställd och år. Den vill vi slå vakt om och fortsätta kampen för en rökfri kommunkoncern som arbetsplats. Tyvärr har en majoritet i kommunfullmäktige sagt nej till vårt förslag om rökfri arbetstid.

Vänliga hälsningar

Mats Siljebrand
Gruppledare

Bo Håkan Stockhaus
Politisk sekreterare

REMISSVAR

2015-03-31

Kommunala handikapprådet

Kommunstyrelsen

Remissvar avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram 2015-2018

Dnr: KS 14/271

Kommunala handikapprådet har tagit del av remissen Folkhälsoprogram 2015-2018. Generellt ser rådet positivt på att kommunen återupptar folkhälsoarbetet som under lång tid blivit eftersatt. I en stor kommun som Södertälje är det viktigt att det finns ett medvetet och långsiktigt folkhälsoarbete. Precis som det beskrivs i folkhälsoprogrammet har många av de hälsofrämjande och förebyggande tjänsterna avvecklats, såsom preventionssamordnarna och folkhälsosamordnaren. Samtliga viktiga för att förebygga ohälsa bland befolkningen. Dock är programmet något rörigt och oöverskådligt och rådet tror att det kan bli problematiskt för vissa att ta till sig innehållet i programmet. En tydligare struktur på det kommande programmet behövs.

Nedan beskrivs övriga synpunkter och kommentarer på programmet.

I inledningen beskriver man att barn och unga ska prioriteras. Samtidigt förklarar man att det redan bedrivs hälsofrämjande aktiviteter för äldre, vuxna och personer med funktionsnedsättning. Rådet anser dock att barn och unga med funktionsnedsättning inte ska vara en exkluderande grupp i termen "barn och unga" utan ingå som en naturlig del i de insatser som prioriteras för dem generellt.

Kommunala handikapprådet är också fundersamt över vad som menas med "unga"? Upp till vilken ålder räknas någon som ung?

Att en folkhälsosamordnare tillsätts stödjer rådet fullt ut. Dock behövs det avsättas tillräckligt med resurser så att en folkhälsosamordnare faktiskt kan göra någon skillnad på befolkningens hälsa. Det bör även finnas en stödfunktion eller folkhälsoenhet som arbetar tillsammans med folkhälsosamordnaren då det är ett omfattande arbete för en enskild tjänst.

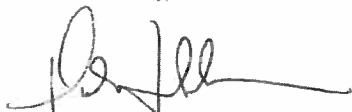
Angående föräldrastöd så efterfrågar rådet en tydligare beskrivning av vilka som kommer att kunna gå dessa kurser. Hur och på vilket sätt kommer befolkningen att erbjudas stödet, kommer alla att kunna ta till sig den informationen? Det är nödvändigt att kurserna även anpassas för föräldrar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt till de föräldrar med barn som har en funktionsnedsättning på något sätt.

Kommunala handikapprådet saknar fler insatser inom skolan och förskolan. Dessa arenor är oerhört viktiga för att upptäcka barn och unga med särskilda behov. Mer resurser behövs till specialpedagoger och elevhälsan på skolorna.

Rådet är positivt till att skolklasserna ska bestå av två-lärare-principen så att samtliga barn får det stöd de behöver. Kommunen bör även ha som mål att 100 % av barnen ska gå på förskola.

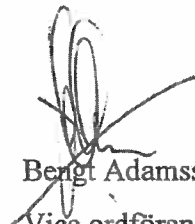
Angående familjecentraler så stödjer rådet förslaget. Det är en viktig arena där barn med särskilda behov kan upptäckas tidigt och där föräldrar kan få stöd på olika sätt.

Rådet vill också framhålla vikten av att inte slå samman nyanlända flyktingar och personer med invandrarbakgrund då det gäller folkhälsan. Båda grupperna är heterogena och där dålig hälsa kan ha helt olika bakgrundsfaktorer och förutsättningar, vilka måste tas i beaktande i folkhälsoarbetet.

Heli Kärkkäinen (S)

Ordförande kommunala handikapprådet

Bengt Adamsson (HSO)

Vice ordförande kommunala handikapprådet

Handläggare: Elin Jonsson
Samordnare kommunala handikapprådet
Kommunstyrelsens kontor
Telefon (direkt): 08-523 049 79
E-post: elin.jonsson@sodertalje.se

REMISSVAR

2015-03-25

Kommunala pensionärsrådet

Kommunstyrelsen

Remissvar avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram 2015-2018

Dnr: KS 14/271

Ärendet

Kommunala pensionärsrådet har tagit del av remissen Folkhälsoprogram 2015-2018. Rådet ser positivt på att kommunen återupptar folkhälsoarbetet som under lång tid blivit eftersatt. I en stor kommun som Södertälje är det viktigt att det finns ett medvetet och långsiktigt folkhälsoarbete. Precis som det beskrivs i folkhälsoprogrammet har många av de hälsofrämjande och förebyggande tjänsterna avvecklats, såsom äldreombudsmannen, preventionssamordnarna och folkhälsosamordnaren. Samtliga viktiga för att förebygga ohälsa bland befolkningen.

Kommunala pensionärsrådet har förstått att prioritet i det föreslagna programmet är barn och ungdomar. Rådet instämmer i att det är en viktig målgrupp. Dock anser rådet att ett väl fungerande folkhälsoarbete bör fokusera på och inkludera samtliga åldersgrupper då befolkningen samspelar med varandra och hälsan påverkas indirekt mellan åldersgrupperna. Andelen äldre ökar och särskilt i åldersgruppen 80 år och äldre. I Södertälje bor det cirka 14500 äldre (från 65 år), vilket utgör drygt 16 % av befolkningen. Fram till 2023 förväntas gruppen öka till drygt 17000 personer. Det innebär att en större del av befolkningen kommer att leva längre och därmed även drabbas av exempelvis sjukdomar eller av en funktionsnedsättning. Det gör det ännu viktigare att inkludera även äldre i folkhälsoarbetet. Kommunala pensionärsrådet vill ha en tydligare beskrivning på när arbetet med den övriga befolkningen kommer att sättas igång.

I det hälsofrämjande arbetet för äldre talas det ofta om de fyra hörnstenarna som främjar äldres hälsa. Dessa är social gemenskap och stöd, meningsfullhet, fysisk aktivitet och goda matvanor. Sociala nätverk bidrar till att öka känslan av tillhörighet och meningsfullhet i livet, vilket är viktigt för att känna sig delaktiga i samhället. Fysisk aktivitet har en stor positiv påverkan på människors hälsa, även bland äldre. Efter 75 år avtar vanligtvis den fysiska aktiviteten. Att främja goda matvanor ökar välbefinnandet och ger stora vinster i hälsan. Dessa områden nämns redan i folkhälsoprogrammet och ingår i de olika målområdena vilket borde göra det enkelt att också inkludera äldre.

Kommunala pensionärsrådet stödjer särskilt inrättandet av en samordnare på heltid för folkhälsoarbetet. Det behövs även en tydlig kartläggning av redan befintligt folkhälsoarbete i kommunen och vad som bedrivs av vilka aktörer.

Rådet är förvånat över att samtliga nämnder i kommunen har fått uppdrag i och med programmet förutom äldreomsorgsnämnden. Äldreomsorgsnämnden borde ingå i de föreslagna insatserna precis som de övriga nämnderna.

Ulla Rygin (S)

Ordförande kommunala pensionärsrådet

Handläggare: Elin Jonsson
Samordnare kommunala pensionärsrådet
Kommunstyrelsens kontor
Telefon (direkt): 08-523 049 79
E-post: elin.jonsson@sodertalje.se

INGER LUNDH

Adress: Högborgsgatan 23
151 33 SÖDERTÄLJE

Tel.nr. 08-550 163 52

Yttrande avseende förslag till Södertälje kommuns folkhälsoprogram 2015-2018.

Elöverkänsligas levnadsvillkor är ohälsosamma när de bor i bostäder med strålningsnivåer som gör dem sjuka. De behöver *anpassade bostäder* efter sina behov. De behöver även tillgång till *anpassat äldreboende*.

Elöverkänsliga har i olika omfattning, beroende på känslighet, inte *tillgänglighet till samhället* och dess funktioner som Arbetsförmedling, Bibliotek, Försäkringskassa, Socialtjänst o.s.v. (Att ändå besöka dessa lokaler medför ohälsa i varierande grad).

Tillgänglighet till *arbetslivet* är ett stort problem.

En *god miljö* för elöverkänsliga är svårt att åstadkomma i dagens samhälle. Det borde dock finnas en viss grundläggande *tillgänglighet* för denna funktionshindersgrupp inom kommunen.

Södertälje den 26 mars 2015

Inger Lundh

Kontaktperson i Södertälje för
Elöverkänsligas förening i Södra Storstockholm